

महाराष्ट्र विधानपरिषद

पहिले अधिवेशन, २०१७

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

गुरुवार, दिनांक १६ मार्च, २०१७ / फाल्गुन २५, १९३८ (शके)

(१) वित्त आणि नियोजन, वने मंत्री	}	यांचे प्रभारी विभाग
(२) ग्रामविकास, महिला व बाल कल्याण मंत्री		
(३) वैद्यकीय शिक्षण, जलसंपदा व लाभक्षेत्र विकास मंत्री		
(४) सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री		
(५) जलसंधारण, राजशिष्टाचार मंत्री		
(६) रोजगार हमी योजना, पर्यटन मंत्री		

प्रश्नांची एकूण संख्या - ७३

जिल्हा सामान्य रुग्णालय (जि.गडचिरोली) येथे डॉक्टरांच्या निष्काळजीपणामुळे गर्भवती महिलेच्या गर्भाशयातच बाळ दगावल्याबाबत

- (१) * २८२४६ श्री.हरिसिंग राठोड : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) गडचिरोली या अतिदुर्गम जिल्ह्यात स्थानिक जिल्हा सामान्य रुग्णालयाचे प्रसूतीतज्ञ यांनी केवळ पैशाच्या हव्यासापोटी तसेच हेतुपरस्पर गर्भवती महिलेच्या उपचारादरम्यान निष्काळजीपणे वेळेत प्रसूती न केल्याने सदर महिलेचे बाळ गर्भाशयातच दगावल्याची घटना माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे खरे आहे.

(२) सदर प्रकरणाची चौकशी करण्यासाठी त्रिसदस्यीय समितीची नियुक्ती करून चौकशी करण्यात आली आहे. सदर चौकशी अहवालाच्या अनुषंगाने संबंधितांवर कारवाई प्रस्तावित आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कोथुर्डे (ता.महाड, जि.रायगड) धरणाला विवर पडल्याने
 नळपाणी पुरवठा योजना धोक्यात आल्याबाबत**

(२) * २९८६६ श्रीमती हुस्नबानू खलिफे : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) किल्ले रायगडजवळील कोथुर्डे (ता.महाड, जि.रायगड) धरणाला विवर पडल्यामुळे २२ ग्रामपंचायतींची तसेच महाड शहर व चार गावातील नळपाणी पुरवठा योजना बंद पडल्याचे माहे डिसेंबर, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोथुर्डे धरणाची दुरुस्ती करून महाड शहरातील दासगाव, वहूर, केंबुर्ली, गांधरपाले, करंजखोल या गावांमध्ये पाणीपुरवठा सुरळीत करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) व (२) हे खरे नाही.

सदर धरणाच्या विमोचकाच्या पाईपलाईनच्या वरील बाजूस सरळ रेषेमध्ये धरणाच्या खालील बाजूस पाण्याचा पाझर जूलै, २०१४ च्या दरम्यान दिसून आला होता. त्यावेळी तात्काळ तात्पुरती उपाययोजना करण्यात आली होती. त्यानंतर मे, २०१६ मध्ये याची तातडीने दुरुस्ती करून धरणातून येणारा पाझर थांबविण्यात आला आहे. त्यामुळे धरणातून होणारा कोणताही पाणी पुरवठा बंद नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

तुर्काबाद-खराडी-डोमेगाव (जि.औरंगाबाद) या रस्त्यांची दुरवस्था झाल्याबाबत

(३) * २९०६६ श्री.सुभाष झांबड : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) तुर्काबाद-खराडी-डोमेगाव (जि.औरंगाबाद) या रस्त्यांची दुरवस्था झाल्याने वाहनधारकांना सदर धोकादायक रस्त्यावरून वाहतुक करणे त्रासदायक होत असल्याचे माहे डिसेंबर, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, औरंगाबाद राज्य मार्गाला जोडणाऱ्या उपळी जवळील रस्त्याची तसेच जायकवाडी प्रकल्पातून विस्थापित झालेल्या सावखेडा जवळील मांडवा गावाला जोडणाऱ्या रस्त्याची दुरवस्था झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार सदर रस्त्यांची दुरुस्ती करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) व (२) अंशतः खरे आहे. तथापि रस्ते वाहतुकीस योग्य आहेत.

(३) उपरोक्त प्रश्नामध्ये खालील तीन रस्त्यांचा समावेश आहे.

अ) तुर्काबाद खराडी डोमेगाव ता.गंगापूर हा रस्ता इतर जिल्हा मार्ग क्र.१२७ दर्जाचा असून त्याची एकूण लांबी ७ कि.मी. इतकी आहे. संपूर्ण रस्ता डांबरी पृष्ठभागाचा असून यापैकी २ कि.मी. लांबीचे डांबरीकरण चांगल्या स्थितीत आहे. या रस्त्याच्या ३/०० ते ४/०० कि.मी. लांबीतील रस्त्याचे मजबुतीकरण व डांबरीकरणाचे काम सन २०१६-१७ मध्ये जिल्हा वार्षिक योजनेतर्गत मंजूर आहे. उर्वरित लांबीतील रस्ता दुरुस्ती करण्याचे काम सन २०१७-१८ जिल्हा वार्षिक योजना आराखड्यामध्ये समाविष्ट करण्यात आले आहे.

ब) सावखेडा जवळील मांडवा गावाला जोडणारा रस्ता हा इतर जिल्हा मार्ग ५९ दर्जाचा असून त्याची एकूण लांबी ५ कि.मी. आहे. त्यापैकी २/५०० कि.मी. लांबी डांबरी पृष्ठभागाची व २/५०० कि.मी. लांबी खडी पृष्ठभागाची आहे. ०/०० ते १/५०० कि.मी. लांबीतील रस्ता दुरुस्तीचे काम सन २०१७-१८ जिल्हा वार्षिक योजनेतर्गत प्रस्तावित करण्यात आले आहे.

क) औरंगाबाद राज्यमार्गाला जोडणारा उपळी जवळील रस्ता हा ग्रामीण मार्ग क्र.१०१ दर्जाचा असून एकूण लांबी ५.४२ कि.मी. आहे. ह्या रस्त्याचे संपूर्ण लांबीत प्रधानमंत्री ग्राम सडक योजनेतून सन २०१२ मध्ये मजबुतीकरण व डांबरीकरण करण्यात आलेले आहे. या रस्त्यावर काही ठिकाणी डांबरी पृष्ठभागावर खड्डे पडलेले असून दोष निवारण कालावधी संपलेला नसल्याने सदर रस्त्याची दुरुस्ती करण्यात येणार आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**करंजी (ता.आमगांव, जि.गोंदिया) येथे शौचालय
 बांधकामात गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(४) * २९१०२ श्री.परिणय फुके : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) करंजी (ता.आमगांव, जि.गोंदिया) येथे शौचालय बांधकामात गैरव्यवहार झाल्याचे दिनांक १५ जानेवारी, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय

(२) सदर प्रकरणी प्राथमिक चौकशीमध्ये दोषी आढळून आलेल्या ग्रामसेवक व सरपंच ग्रा.पं. करंजी यांचेविरुद्ध फौजदारी गुन्हा दाखल करण्यात आला असून ग्रामसेवक यांचेविरुद्ध महाराष्ट्र जिल्हा परिषद जिल्हा सेवा (शिस्त व अपील) नियम १९६४ मधील तरतूदीनुसार विभागीय चौकशी सुरु करण्यात आली आहे. तसेच सरपंच यांचेविरुद्ध महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम १९५८ मधील कलम ३९(१) नुसार कार्यवाही करण्याबाबतचा प्रस्ताव विभागीय आयुक्त, नागपूर यांचेकडे सादर झालेला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**आरोग्य संचालनालयामार्फत करण्यात आलेल्या
औषध खरेदीची चौकशी करण्याबाबत**

- (५) * २८६०६ श्री.जगन्नाथ शिंदे, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.शरद रणपिसे :
सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा
खुलासा करतील काय :-
- (१) सन २०१४ व २०१५ मध्ये रुपये २९७ कोटींची औषध खरेदी संशयास्पद
असल्याचे अतिरिक्त मुख्य सचिव डॉ.भगवान सहाय यांच्या एक सदस्यीय
चौकशी समितीने आपल्या अहवालात स्पष्टपणे नमूद केले आहे, हे खरे आहे
काय,
- (२) असल्यास, दिनांक १८ डिसेंबर, २०१४ च्या शासन निर्णयान्वये रुपये ३
लाखावरील खरेदी करताना ई-टेंडरिंगचा वापर करणे आवश्यक असताना आरोग्य
संचालनालयाने दिनांक ३१ मार्च या आर्थिक वर्षाच्या शेवटच्या दिवशी रुपये ४०
कोटींची औषध खरेदीचा आदेश देवून शासनाच्या टेंडर प्रक्रियेचे उल्लंघन केले
असल्याचे नमूद करून या सर्व प्रकरणी पूर्णवेळ चौकशी अधिकारी नेमून चौकशी
करण्याबाबत आपल्या अहवालात नमूद केल्याचे दिनांक १९ डिसेंबर, २०१७ रोजी
वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर समितीचा अहवाल प्राप्त झाल्यावर अहवालातील
निष्कर्षानुसार लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागामार्फत कारवाई करण्यात येईल, असे
मा.सार्वजनिक आरोग्य मंत्री यांनी जाहीर केले होते, हे खरे आहे काय,
- (४) तसेच मुखर्जी समितीने जोडपत्र-ब मध्ये राज्यातील काही निविदाधारकांना
आरोग्य संचालकांच्या एकाधिकारशाहीने जाणीवपूर्वक डावलले आहे, हे खरे आहे
काय,
- (५) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित दोषींविरोधात
कारवाई करून राज्यासाठी स्वतंत्र औषध खरेदी महामंडळ नेमण्याबाबत कोणती
कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) व (२) सन २०१४-१५ या आर्थिक वर्षात आरोग्य सेवा
संचालनालयामार्फत करण्यात आलेल्या औषध खरेदीची चौकशी करण्यासाठी
डॉ.भगवान सहाय, अपर मुख्य सचिव यांची एक सदस्यीय समिती गठीत
करण्यात आली होती.

सदर समितीने दिनांक ४/०६/२०१६ रोजी सादर केलेल्या प्राथमिक चौकशी अहवालामध्ये अशा आशयाचे निष्कर्ष नमूद करण्यात आले होते.

तसेच "सदर निष्कर्ष प्राथमिक चौकशीच्या आधारावर काढण्यात आले असल्याचे नमूद करून पुर्णवेळ चौकशी अधिकारी नेमून या प्रकरणाची सखोल चौकशी करून संबंधितांवर जबाबदारी निश्चित करणे आवश्यक आहे", अशी शिफारस सदरहू चौकशी अहवालामध्ये करण्यात आली होती.

(३) "जर आणखी गरज लागली तर ही चौकशी निवृत्त न्यायाधिकाऱ्यांच्या मार्गदर्शनाखाली एसीबीकडे देऊ", असे सभागृहात दिनांक १२/०४/२०१६ रोजी जाहीर करण्यात आले होते.

डॉ.भगवान सहाय, अपर मुख्य सचिव यांच्या एक सदस्यीय समितीने केलेल्या शिफारशीनुसार औषध खरेदीची चौकशी करण्यासाठी श्री.गौतम चॅटर्जी, सेवानिवृत्त अपर मुख्य सचिव यांची एक सदस्यीय समिती नियुक्त करण्यात आली होती. सदर समितीने दिनांक १९/०८/२०१६ रोजी सखोल चौकशी अहवाल सादर केला असून सदर चौकशी अहवाल शासनाने स्वीकारला आहे.

सदर अहवालामध्ये "आरोग्य सेवा संचालनालयामार्फत करण्यात आलेल्या खरेदीमध्ये खरेदी आणि पुरवठा करताना कोणतीही अनियमितता किंवा प्रचलित पध्दतीचे उल्लंघन झाल्याचे दिसून आले नाही तसेच राष्ट्रीय नागरी आरोग्य अभियानांतर्गत करण्यात आलेल्या खरेदीत निष्काळजीपणा व समन्वयाचा अभाव दिसून आला आहे", असे निष्कर्ष नोंदविलेले आहेत.

(४) हे खरे नाही.

(५) श्री.गौतम चॅटर्जी, सेवानिवृत्त अपर मुख्य सचिव यांनी सादर केलेल्या चौकशी अहवालातील निष्कर्षानुसार एका अधिका-याविरुद्ध विभागीय चौकशी सुरु करण्यात आली आहे.

राज्यातील आरोग्य सेवेचा दर्जा सुधारण्यासाठी टाटा ट्रस्ट यांच्यासमवेत करण्यात आलेल्या सामंजस्य करारानुसार टाटा ट्रस्ट यांनी महाराष्ट्र स्टेट मेडिकल सप्लाय कार्पोरेशन स्थापन करण्याच्या दृष्टीने अंतरिम अहवाल (Draft Report) शासनास सादर केला असून त्या अनुषंगाने पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे.

नंदूरबार शहरातील पेट्रोल व डिझेलवरील सेस वसूली बंद करण्याबाबत

(६) * २९४८८ श्री.चंद्रकांत रघुवंशी : तारांकित प्रश्न क्रमांक १६१२९ ला दिनांक ११ मार्च, २०१६ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय वित्त मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नंदूरबार शहरात पेट्रोल व डिझेलवर लावलेला सेसबाबत शासनाने काढलेल्या अधिसूचनेची मुदत दिनांक ३१ डिसेंबर, २०१६ रोजी संपलेली असून नविन अधिसूचना निघालेली नसतांना देखील नंदूरबार शहरात बेकायदेशीरपणे सेस वसूली सुरु आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नंदूरबार शहरातील बेकायदा होत असलेली सेस वसूली बंद करण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक ६ फेब्रुवारी, २०१७ रोजी वा त्याअगोदर मा. वित्त मंत्री यांना निवेदन दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, नंदूरबार शहरात बेकायदेशीरपणे सुरु असलेली सेस वसूली बंद करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) हे खरे नाही.

नंदूरबार शहरात पेट्रोल व डिझेलवर लावलेल्या सेसबाबत दिनांक ३० डिसेंबर, २०१६ रोजी अधिसूचना निर्गमित करण्यात आली आहे. अधिसूचने अंतर्गत नंदूरबार शहरात पेट्रोल व डिझेलवर सेसची आकारणी दिनांक १ जानेवारी, २०१७ ते ३१ डिसेंबर, २०१९ पर्यंत लागू असेल.

(२) होय.

(३) नंदूरबार शहरात पेट्रोल व डिझेलवर सेसचा आकारणी दिनांक ३० डिसेंबर, २०१६ च्या अधिसूचनेनुसार होत असल्याने कार्यवाही करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) लागू नाही.

शासकीय कर्मचाऱ्यांप्रमाणे अनुदानित शाळांमधील शिक्षकांना
घरबांधणी अग्रिम लागू करण्याबाबत

(७) * २७६९१ डॉ.अपूर्व हिरे, श्री.श्रीकांत देशपांडे, श्री.दत्तात्रय सावंत :
दिनांक ९ डिसेंबर, २०१६ रोजी सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आलेल्या
अतारांकित प्रश्नोत्तरांच्या यादी क्रमांक ३ मधील प्रश्न क्रमांक २२५०५ ला
दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय वित्त मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा
करतील काय :-

(१) शासकीय कर्मचाऱ्यांप्रमाणे अनुदानित शाळांमधील शिक्षकांना घरबांधणी
अग्रिम मंजूर करणेसंबंधीचा शालेय शिक्षण व क्रीडा विभागाकडून वित्त विभागाने
मागविलेला प्रस्ताव दिनांक २३ सप्टेंबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास शासनास
प्राप्त झाला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, प्रस्तुत प्रस्तावाचे अनुषंगाने कोणता निर्णय घेण्यात आला, तसेच
सदर निर्णयाचे सर्वसाधारण स्वरूप काय आहे,

(३) असल्यास, शासकीय कर्मचाऱ्यांप्रमाणे अनुदानित शाळांमधील शिक्षकांना
घरबांधणी अग्रिम लागू करण्यासाठी महाराष्ट्र राज्य शिक्षक संघटना व अन्य
संघटनांकडून करण्यात येणाऱ्या मागणीबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा
करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

किनवट तालुक्यातील (जि.नांदेड) सागवानाची अवैधरित्या वृक्षतोड झाल्याबाबत

(८) * २९०४२ श्री.अमरनाथ राजूरकर : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा
खुलासा करतील काय :-

(१) किनवट तालुक्यातील (जि.नांदेड) सागवानाची स्थानिक वनाधिकाऱ्यांच्या
संगनमताने मोठ्या प्रमाणात अवैधरित्या वृक्षतोड होत असल्याचे माहे जानेवारी,
२०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) व (२) किनवट तालुक्यातील झेंडीगुडा नियतक्षेत्रात अवैध वृक्षतोडीची एक घटना माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये निदर्शनास आली. तथापि सदर घटना स्थानिक वनअधिकारी यांचे संगनमताने घडली हे खरे नाही. सदर घटनेत ९ साग वृक्षांची तोड झाली असून सदर वनगुन्हयात ३ सायकली, २ करवत व ९ साग नग (घ.मी. ०.६१०) जप्त करण्यात आले व वनगुन्हा क्रमांक २/२०१७ दिनांक २४/१/२०१७ जारी करण्यात आला असून प्रकरणात २ आरोपींना अटक केली. त्यांना दिनांक ३०/१/२०१७ पर्यंत वनकोठडीत ठेवण्यात आले. सदर प्रकरणी पुढील तपास सुरु आहे.

सदर घटनेत आरोपींशी झालेल्या झटापटीत वनकर्मचाऱ्यांना दुखापत केल्याप्रकरणी किनवट पोलीसांनी भा.दं.वि.चे कलम ३९५, ३५३, ३३२, ३३६, ३३७, १४३, १४७, १४८, १४९, ५०४ व ५०६ अन्वये गुन्हा क्र.२१/२०१७ दिनांक २४/१/२०१७ गुन्हा जारी केला असून तपास सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

सावरगाव (ता.निफाड, जि.नाशिक) लघुपाटबंधारे योजनेचे काम वन विभागाच्या मान्यतेसाठी प्रलंबित असल्याबाबत

(९) * २६९१७ श्री.जयवंतराव जाधव : सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सावरगाव (ता.निफाड, जि.नाशिक) लघुपाटबंधारे योजनेच्या कामाला माहे मार्च, २०१४ मध्ये वा त्यादरम्यान प्रशासकीय मान्यता मिळालेली असूनही वन विभागाच्या मान्यतेअभावी माहे जानेवारी, २०१७ पर्यंत सदर योजनेचे काम सुरु झालेले नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. राम शिंदे : (१) होय

(२) सदर कामास तांत्रिक मान्यता घेवुन, निविदा कार्यवाही पुर्ण करुन दिनांक ०३/१२/२०१५ रोजी कार्यारंभ आदेश देण्यात आलेला आहे. वनजमिनीचा प्रस्ताव दाखल करणेसाठी जिल्हाधिकारी, नाशिक यांचेकडून दिनांक १०/०१/२०१७ चे आदेशान्वये वन जमिनीसाठी पर्यायी जमीन उपलब्ध झालेली आहे. मंजूर निविदेतील तरतुदीनुसार सदर वन जमिनीचा प्रस्ताव तयार करण्याची कार्यवाही ठेकेदारामार्फत प्रगतीत आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

उजनी धरणाचे पाणी प्रदुषित झाल्याबाबत

(१०) * २९५५५ अॅड.जयदेव गायकवाड, श्री.तानाजी सावंत : सन्माननीय पर्यावरण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुण्यातील मुळा, मुठा, इंद्रायणी आणि पवना या नदयांमध्ये पुणे, पिंपरी-चिंचवड व अन्य परिसरातील केमिकल युक्त पाणी, मलमूत्र सोडले जाते, त्यामुळे उजनी धरणाचे पाणी प्रदुषित झाल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या दुषित पाण्यामुळे नागरिकांना व जनावरांना आरोग्याच्या तक्रारी प्राप्त होत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करुन सदर धरणातील पाण्याचे प्रदुषण नष्ट करण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. रामदास कदम : (१) महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडून उजनी धरणाच्या पाण्याचे दरमहा पृथःकरण करण्यात येते. यानुसार उजनी धरणाच्या पाण्याची गुणवत्ता ही मध्यम ते चांगल्या स्वरूपाची आहे. तथापि, पुणे, पिंपरी-चिंचवड तसेच नदीकाठावरील महानगरपालिका, नगरपालिका, गावे या क्षेत्रातील घरगुती सांडपाणी नदी पात्रात मिसळल्यामुळे नदीपात्रातील पाण्यामध्ये बि.ओ.डी, टोटल कॉलिफॉर्म व फिकल कॉलिफॉर्मचे प्रमाण मर्यादेपेक्षा अधिक आढळून आले आहे हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) तथापि, नदीचे प्रदूषण कमी करण्यासाठी पुढील प्रमाणे कार्यवाही करण्यात येत आहे.

राष्ट्रीय नदी कृती योजनेतर्गत पुणे शहरातील मुळा-मुठा नदी संवर्धनाच्या अनुषंगाने सांडपाणी संकलन व प्रक्रिया यासाठी केंद्र शासनामार्फत रुपये ९९०.२६ कोटी एवढ्या खर्चाचा प्रस्ताव मंजूर झालेला असून रुपये २५.९९ कोटी एवढा निधी वितरीत करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पाचोरा (जि.जळगांव) या उपविभागांतर्गत सिंचन शाखेतील
 रिक्त पदे भरण्याबाबत**

(११) * २९५९९ श्रीमती स्मिता वाघ : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पाटबंधारे उपविभाग, पाचोरा (जि.जळगांव) या उपविभागांतर्गत सिंचन शाखा खडकदेवळा/नगरदेवळा/खेडगांव (बहुळा प्रकल्प) पाचोरा क्रमांक १ व २ अशा पाच सिंचन शाखा असून दप्तर कारकून, मोजणीदार, कालवा निरीक्षक व इतर शाखे निहाय ११० पदे मंजूर असून सद्यःस्थितीत फक्त शाखा अभियंता २ व कालवा निरीक्षक १ कार्यरत आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर पदे रिक्त असल्याने सिंचन व्यवस्थापन करणे शक्य होत नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून रिक्त पदे भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) हे खरे नाही.

पाटबंधारे उपविभाग, पाचोरा अंतर्गत शाखा कार्यालये व उपविभाग मिळून एकूण ३७ पदे मंजूर असून १३ पदे प्रत्यक्षात कार्यरत असून २४ पदे रिक्त आहेत. नगरदेवळा व खडकदेवळा या शाखा मंजूर नाहीत त्यामुळे पदे मंजूर असण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही. तसेच, नांद्रा व भडगांव या शाखांना फक्त शाखा अभियंता हे पद मंजूर आहे व इतर सिंचनाची पदे मंजूर नाहीत.

(२) हे खरे नाही.

उपविभागांतर्गत मंजूर आस्थापनेतून सिंचन व्यवस्थापनाचे काम करण्यात येत आहे.

(३) पाटबंधारे उपविभाग, पाचोरा (जि.जळगांव) या उपविभागांतर्गत रिक्त पदे भरण्याबाबत शासनाच्या प्रचलित धोरणानुसार कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पुणे जिल्ह्यातील चासकमान धरणातून डाव्या कालव्यात पाणी सोडल्याबाबत

(१२) * २७३६५ श्री.अनिल भोसले, अॅड.जयदेव गायकवाड, श्री.नरेंद्र पाटील :

सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) खेड व शिरूर तालुक्याला (जि.पुणे) चासकमान धरणातून पाणीपुरवठा केला जात असून या धरणातून डाव्या कालव्याद्वारे ५०० क्युसेक्सने ५० दिवसांसाठी पाण्याचे आवर्तन सोडण्यात आल्यामुळे ऐन उन्हाळ्यात धरणात पाणी साठा कमी होणार असल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पाण्याची गरज नसतानाही पाण्याचे दुसरे आवर्तन सोडल्यामुळे शेतकरी चिंताग्रस्त आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर धरणातून पाणी सोडण्याची कारणे काय आहेत, तसेच पाण्याचे नियोजन योग्यप्रकारे न करणाऱ्या अधिकाऱ्यांविरुद्ध शासनाने चौकशी करून कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) हे खरे नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही

(३) कालवा सल्लागार समितीच्या दिनांक ०३/०१/२०१७ चे बैठकीत ठरलेल्या नियोजनाप्रमाणे सिंचनासाठी पाणी सोडण्यात येत असल्याने अधिका-यांचे विरुद्ध कार्यवाही करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

खडखड (ता.जव्हार, जि.पालघर) धरणाचे बांधकाम निकृष्ट दर्जाचे झाल्याबाबत

(१३) * २७०८७ श्री.आनंद ठाकूर : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) खडखड (ता.जव्हार, जि.पालघर) येथील धरणाच्या बांधकामाकरीता रूपये चार कोटी खर्च करूनही धरणाच्या निकृष्ट बांधकामामुळे धरणातून पाणी गळती होऊन पाणी वाया जात असल्यामुळे जव्हार शहर व तालुक्यातील नागरिकांना नळ योजनेद्वारे पाणीपुरवठा होत नसल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार निकृष्ट दर्जाचे बांधकाम करणाऱ्या ठेकेदारावर कारवाई करून नागरिकांना नळ योजनेद्वारे पाणीपुरवठा देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) हे खरे नाही.

खडखड येथील डोमिहिरा धरणाच्या बांधकामास ६४.०९ कोटी इतका खर्च झाला असून मुख्य धरणाचे माती काम पूर्ण झाले आहे. धरणाच्या मातीकामातून गळती होत नसून धरणाच्या सांडवा व पक्षभिंतीतून गळती होत आहे. या प्रकल्पातून जव्हार शहरासाठी १.२८ दलघमी पाणी कोटा मंजूर आहे. परंतु सदर नळपाणी पुरवठा योजनेचे कामास जव्हार नगरपरिषदेने अद्याप सुरुवात केलेली नाही.

(२) होय, डोमिहिरा धरणातील गळतीबाबत समिती नेमण्यात आलेली असून सदर समितीच्या अहवालानुसार संबंधित अधिकाऱ्यांवर दोषारोप निश्चित करून त्याबाबतची चौकशी प्रादेशिक विशेष चौकशी अधिकारी, कोकण भवन, नवी मुंबई यांचेमार्फत प्रगतीत असून चौकशी समितीच्या अहवालानुसार संबंधित ठेकेदारास आर्थिक नुकसानीस जबाबदार धरण्यात येऊन त्या ठेकेदारावर आर्थिक दंडात्मक कारवाई सुरु आहे. तसेच, जव्हार तालुक्यातील इतर गावांना पिण्याचे पाणी पुरवठा करण्यासाठी आरक्षण मागणीनुसार विभागाकडून पाणी कोटा आरक्षण मंजूर करता येईल.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**गोदावरी नदीपात्रातील उच्च पातळी बंधान्याच्या बुडीत क्षेत्रातील
उर्वरित संपादित जमिनीचा मावेजा अदा करण्याबाबत**

(१४) * २८१६६ श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.सतिश चव्हाण,
श्री.अब्दुल्लाखान दुर्राणी : तारांकित प्रश्न क्रमांक २३६०२ ला दिनांक ६ डिसेंबर,
२०१६ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील
गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) गोदावरी नदीपात्रातील आपेगाव, हिरडपुरी, जोगलादेवी, मंगरूळ, राजाटाकळी व लोणी सांगवी या सहा उच्च पातळी बंधारा क्षेत्रासाठी संपादित करावयाच्या एकूण १९३.१७ हेक्टर क्षेत्रापैकी १०४.३७ हेक्टर क्षेत्र संपादित करण्यात आले असून रुपये २१५.६७ लक्ष मावेजा वाटप करणे प्रलंबित आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, मा.राज्यपाल महोदयांच्या निर्देशानुसार उपलब्ध होणारा निधी आणि प्रकल्पाची सद्यस्थिती हा प्राधान्यक्रम विचारात घेवून निधी उपलब्ध करून देण्याचे आश्वासन शासनाने दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) तसेच मराठवाडा विभागात सिंचन विभागाकडून लघु व मध्यम २८६ सिंचन प्रकल्पासाठी संपादित जमिनीचा मावेजा रुपये १२५० कोटी असून तो दिला नाही, काही प्रकरणात मा.न्यायालयाने आदेश देवुनही शेतकऱ्यांना मावेजा दिलेला नाही तसेच मा.राज्यपाल महोदयांचे निदेश शासनाला प्राप्त झालेले असून मराठवाड्यातील प्रलंबित सिंचन प्रकल्पनिहाय भूसंपादनाचा मावेजा वाटप त्वरित करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) होय.

(२) होय.

(३) मराठवाडा अंतर्गत सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षात तरतूद प्रकल्प निहाय नसलेल्या प्रकल्पांसाठी भूसंपादन व न्यायालयीन प्रकरणांसाठी रुपये ९५.८७०२ कोटी निधी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे.

तसेच सन २०१६-१७ या वर्षात तरतूद असलेल्या प्रकल्पांच्या मराठवाड्यातील भूसंपादनासाठी रुपये २३५.५८ कोटी निधी वितरीत करण्यात आलेला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पुणे जिल्हयातील अनधिकृत नर्सिंग होम्सवर कारवाई करण्याबाबत

(१५) * २६९२२ श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.अमरसिंह पंडित, अॅड.निरंजन डावखरे, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.अनिल भोसले : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पुणे जिल्हयात सुमारे ४ हजार अनधिकृत नर्सिंग होम्स असून तेथील एका नागरिकाने नर्सिंग होम्सविरुद्ध मा.उच्च न्यायालयात जनहित याचिका दाखल केल्याची बाब माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर अनधिकृत नर्सिंग होम्समध्ये बोगस डॉक्टर कार्यरत असून शासनाकडे याबाबत वारंवार तक्रार करूनही कोणतीही कारवाई करण्यात आलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) पुणे जिल्हयात ४ हजार अनधिकृत नर्सिंग होम आहे, हे खरे नाही. तथापि, अनधिकृत नर्सिंग होम्सबाबत जनहित याचिका क्र.९६/२०१६ मा.मुंबई उच्च न्यायालय, मुंबई येथे दाखल केली आहे.

(२) व (३) हे खरे नाही,

पुणे महानगरपालिकेत ६२ खाजगी रुग्णालय/नर्सिंग होम्स यांनी बॉम्बे नर्सिंग होम्स रजिस्ट्रेशन अॅक्ट अंतर्गत नोंदणी न केल्याचे आढळून आल्याने त्यांच्याविरुद्ध कारवाई करण्यात आलेली आहे. पुणे जिल्हयातील बोगस डॉक्टर जिल्हा पुनर्विलोकन समितीने ४० बोगस डॉक्टरांवर कारवाई केलेली आहे व पुणे महानगरपालिकेच्या अधिकाऱ्यांनी २२ डॉक्टरांवर कारवाई केलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात विहिरी, उपसा सिंचन आणि पाटबंधारे प्रकल्पांच्या माध्यमातून
ऊस क्षेत्र सुक्ष्म सिंचनाखाली आणण्याचा निर्णयाबाबत**

(१६) * २९६४६ श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात विहिरी, उपसा सिंचन आणि पाटबंधारे प्रकल्पांच्या माध्यमातून ऊस क्षेत्र सिंचनाखाली आणण्याचा निर्णय शासनाने माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, त्यानुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) व (२) अंशतः खरे आहे.

महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरणामार्फत दिनांक २५ जुन, २०१५ च्या अधिसूचनेद्वारे सन २०१८ पर्यंत राज्यातील १) टेंभू उपसा सिंचन योजना, २) भीमा (उजनी), ३) मुळा, ४) निम्न मानार, ५) हतनुर, ६) ऊर्ध्व पुस, ७) कान्होळी नाला (नागपूर) व ८) आंबोली (सिंधुदुर्ग) या प्रकल्पांच्या लाभक्षेत्रात बारमाही पिकांना ठिबक/तुषार सिंचन पध्दत अनिवार्य करण्यात आली आहे.

वरील पथदर्शक प्रकल्पांच्या अनुभवाच्या आधारे ठिबक/तुषार सिंचनचा निर्बंध राज्यातील अन्य प्रकल्पांवर जून, २०१९ पासून लावण्यात येईल, अशी तरतुद सदर अधिसूचनेत करण्यात आली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नांदवी (ता.माणगाव, जि.रायगड) येथे प्राथमिक आरोग्य केंद्र
भाड्याच्या इमारतीत सुरु असल्याबाबत**

(१७) * २८१११ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नांदवी (ता.माणगाव, जि.रायगड) येथे प्राथमिक आरोग्य केंद्राची नवीन इमारत माहे जुलै, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान बांधून पूर्ण झाली, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, नांदवी प्राथमिक आरोग्य केंद्र हे सन २००० पासून भाड्याच्या इमारतीत सुरु आहे तसेच या केंद्रांतर्गत ४ गावे, १९ वाड्या अशी एकूण ९ हजार लोकसंख्या असून दररोज किमान ४० ते ५० रूग्णांची तपासणी होत असून सदर प्राथमिक आरोग्य केंद्रामधील वैद्यकीय अधिकारी, आरोग्य सहाय्यक, आरोग्य सहाय्यिका, औषध निर्माता अशी अनेक पदे रिक्त आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) होय. प्राथमिक आरोग्य केंद्र नांदवी येथील मुख्य इमारतीचे बांधकाम पूर्ण झाले असून, इमारत दिनांक ६ जानेवारी, २०१७ रोजी ताब्यात घेण्यात आली आहे.

(२) अंशतः खरे आहे. सदर प्राथमिक आरोग्य केंद्र दिनांक २३/२/२००९ पासून दिनांक ५/१/२०१७ पर्यंत भाड्याच्या इमारतीत कार्यरत होते हे खरे आहे. तसेच, वैद्यकीय अधिकारी, आरोग्य सहाय्यक, आरोग्य सहाय्यिका, औषध निर्माता ही पदे भरलेली आहेत. औषध निर्माण अधिकारी व पुरुष परिचर यांची पदे रिक्त आहेत. एकूण मंजूर १५ पदांपैकी ११ पदे भरलेली आहेत.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

चंद्रपूर मधील चांदा वनविकास महामंडळ विभाग, बल्लारशाह अंतर्गत झरण वनपरिक्षेत्रात विडींगच्या कामात गैरव्यवहार झाल्याबाबत

(१८) * २७११३ प्रा.अनिल सोले : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चंद्रपूर मधील चांदा वनविकास महामंडळ विभाग, बल्लारशाह अंतर्गत झरण वनपरिक्षेत्रात विडींगचे कामे सुरु असतांना संबंधित वन अधिकारी व कंत्राटदार संगनमत करून कामात गैरव्यवहार करित असल्याची तक्रार स्थानिक मजूरांनी केल्याचे दिनांक १४ जानेवारी, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली काय, चौकशीच्या अनुषंगाने संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे कोणती आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) हे खरे नाही, तथापि दिनांक १४/०१/२०१७ रोजीच्या दैनिक लोकमत वृत्तपत्रातील हॅलो चंद्रपुर या पुरवणीमध्ये "वन विकास महामंडळातील अनागोंदी कारभार" या मथळ्याखाली बातमी प्रसिध्द झाली आहे.

(२) उपरोक्त प्रकाशित बातमीच्या अनुषंगाने सहायक व्यवस्थापक-१, मध्य चांदा यांचेमार्फत चौकशी करण्यात आली आहे. सदर चौकशीनुसार मध्य चांदा वन प्रकल्प विभागातील सन २०१४ ते २०१६ चे पावसाळ्यात करण्यात आलेल्या साग रोपवनात माहे जुलै ते ऑक्टोबर, २०१६ या कालावधीत प्रथम, द्वितीय व तृतीय निंदणीची कामे करण्यात आली. सदर निंदणीची कामे शासनाने वन व वनशास्त्र विषयक रोजगार क्षेत्राकरिता निश्चित केलेल्या किमान वेतन दरानुसार स्थानिक मजूरांकडून करून घेण्यात आली आहेत.

चौकशीत संबंधित मजूरांना नियमाप्रमाणे मजूरीचे शोधन करण्यात आल्याचे दिसून आले त्यामुळे कारवाई करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सुपर स्पेशलिटी रुग्णालय, नागपूर येथे मध्यवर्ती चिकित्सालयीन
प्रयोगशाळा उभारण्यासाठी निधी मिळण्याबाबत**

(१९) * २८७१६ श्री.गिरीशचंद्र व्यास, प्रा.अनिल सोले : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर येथील सुपर स्पेशलिटी रुग्णालयातील सेंट्रल क्लिनिकल लॅबोरेटरीला (मध्यवर्ती चिकित्सालय प्रयोगशाळा) (सीसीएल) प्रशासकीय मान्यता प्राप्त होवूनही निधीची तरतूद करण्यात आली नसल्याचे दिनांक १६ जानेवारी, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रयोगशाळेकरीता निधी उपलब्ध करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) व (२) शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व अतिविशेषोपचार रुग्णालय, नागपूर येथे सिटी स्कॅन विभागाच्या वर असलेल्या ब्लॉकमध्ये मध्यवर्ती चिकित्सालयीन प्रयोगशाळा (Central Clinical Laboratory) रुम तयार करण्यासाठी शासन निर्णय क्रमांक जीएसएन-२०१६/प्र.क्र.४२८/प्रशा-१, दिनांक २३/११/२०१६ अन्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे.

याविषयी सन २०१७-१८ मध्ये बांधकामाकरीता देण्यात येणाऱ्या नियतव्ययामधून निधी उपलब्ध करून देणेबाबत कार्यवाही करण्यात येईल.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**दिवा (जि.ठाणे) येथे आरोग्य केंद्र नसल्यामुळे खाजगी रुग्णालयात
 जन्म दिलेल्या बाळाचा मृत्यू झाल्याबाबत**

(२०) * २९४४९ श्री.रविंद्र फाटक : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दिवा (जि.ठाणे) येथे आरोग्य केंद्र नसल्यामुळे एक खाजगी रुग्णालयात जन्म दिलेल्या बालकास अधिक उपचारासाठी कळवा येथील ठाणे महानगरपालिकेच्या रुग्णालयात हलविण्यात आले होते, परंतु वेळीच उपचार न मिळाल्यामुळे त्याचा मृत्यू झाल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने संबंधित दोषींवर कोणती कारवाई केली तसेच दिवा येथे आरोग्य केंद्र उभारण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) हे खरे नाही.

माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये कळवा येथील छत्रपती शिवाजी महाराज रुग्णालयामध्ये दिवा परिसरातून संदर्भित केलेल्या बालकास भरती केल्याचे रुग्णालयाच्या अभिलेखात आढळून येत नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

वसई (जि.पालघर) येथे अंगणवाड्यांना मुदतबाहय पोषण आहार पुरविल्याबाबत

(२१) * २६९६० श्री.संजय दत्त, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.अमरिशभाई पटेल, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.हेमंत टकले, श्री.रविंद्र फाटक, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.नारायण राणे : सन्माननीय महिला व बाल कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात कुपोषणावर मात करण्यासाठी महिला व बालविकास विभागातर्फे एकात्मिक बालविकास योजना राबविली जात असून अंगणवाडीमधील ३ महिने ते ६ वर्षांच्या मुलांचा सर्वांगीण विकास व्हावा यासाठी सूक्ष्म तत्व पोषण आहार दिला जात असून तो बनविण्याचे ठेके कंत्राटी पध्दतीने दिले जात असताना त्याच्याकडून कोणताही आहार पुरविण्यापूर्वी तपासणी न करता विद्यार्थ्यांना पुरविण्यात येतो, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, वालीव (ता.वसई, जि.पालघर) येथील महावीर इंडस्ट्रिज मधील एका कारखान्यात अंगणवाडी पोषण आहाराच्या पाकिटावरील तारीख थिनरच्या सहाय्याने पुसून त्यावर दुसरी तारीख टाकण्याचे काम कामगार करित असल्याचे तसेच डिसेंबरची मुदत संपलेली पाकिटे गोदामाबाहेर नेऊन त्याचा शलाका महिला मंडळ या संस्थेमार्फत बालकांना पुरवठा करित असताना पोलिसांनी त्या साहित्याच्या टेम्पोसह थिनरच्या बाटल्या आणि तारखेचे स्टॅप त्यांचेकडून जप्त केल्याचे दिनांक ११ जानेवारी, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, वसई-विरार आणि पालघर क्षेत्रातील सहा महिने ते ६ वर्षांच्या मुलांना पोषण आहार देण्याचा ठेका नाईकपाडा येथील शलाका महिला मंडळाला देण्यात आला होता, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून अंगणवाड्यांना पुरविण्यात येणाऱ्या आहाराचा दर्जा सुधारून संबंधित ठेकेदार, पुरवठादार व महिला व बालविकास विभागाच्या अधिकाऱ्यांविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे नाही.

सूक्ष्म तत्वयुक्त पोषण आहार अंगणवाड्यांना पुरवठा करतांना शासनमान्य एन.ए.बी.एल. अॅक्रेडिटेड प्रयोगशाळेकडून तपासणी करून घेण्यात येते.

(२) हे खरे आहे.

(३) होय.

(४) सदर प्रकरणी घटना घडली त्या दिवशी दिनांक १०/१/२०१७ रोजी अन्न व औषध प्रशासन विभागाच्या अधिकाऱ्यांसमवेत बाल विकास प्रकल्प अधिकारी, मीरा भाईंदर यांनी शलाका महिला मंडळाच्या THR उत्पादन केंद्रास भेट दिली. अन्न व औषध प्रशासन विभागाच्या अधिकाऱ्यांनी संशयीत पाकिटे ताब्यात घेऊन अन्न विश्लेषण, अन्न चाचणी प्रयोगशाळा, मुंबई यांच्याकडे दिनांक ११/१/२०१७ रोजी तपासणीसाठी पाठविली. त्याचा तपासणी अहवाल दिनांक १४/२/२०१७ रोजी प्राप्त झाला आहे. सदरील अहवाल महिला व बाल विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, ठाणे तथा सदस्य सचिव, जिल्हास्तरीय आहार समिती यांच्याकडे पुढील कार्यवाहीस्तव सादर करण्यात आला आहे. तसेच दिनांक १९/१/२०१७ रोजी काही अंगणवाडी केंद्रांना वाटप झालेल्या पाकीटांमधून सॅपल पाकीटे ताब्यात घेऊन अॅनालीटीकल लॅबोरेटरी, मीरा रोड यांच्याकडे तपासणीसाठी पाठविण्यात आली होती. त्याचा तपासणी अहवाल महिला व बाल विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद, ठाणे यांना सादर करण्यात आलेला आहे. तसेच अंगणवाड्यांना THR पाकीटांचा पुरवठा रोखण्यात आलेला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पंढरपूर शहरात आषाढी एकादशी निमित्त येणाऱ्या
भाविकांची शहराबाहेर व्यवस्था करणेबाबत**

(२२) * २६८९० श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.श्रीकांत देशपांडे : सन्माननीय
नियोजन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) श्रीक्षेत्र विठ्ठल रुक्मिणी मंदिर, पंढरपूर या ठिकाणी भाविकांच्या सोयीसाठी पंढरपूर शहराच्या पूर्वेस ६५ एकर क्षेत्रावर व्यवस्था करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यामुळे शहरावर येत असलेला ताण मोठ्या प्रमाणात कमी झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शहराच्या चारही दिशेला अशी व्यवस्था करणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) व (४) पंढरपूर शहराच्या पूर्वेस चंद्रभागा नदी आहे. श्री विठ्ठल रूक्मिणी मंदिर हे चंद्रभागा नदिकाठाजवळ असल्याने तेथे भाविकांची गर्दी जास्त असते. नदीकाठी नगरपरिषदेची ६५ एकर शासकीय जागा असल्याने भाविकांसाठी सदरची जागा विकसित करण्यात आली आहे. त्यामुळे शहरातील गर्दीचा ताण कमी झालेला आहे. तसेच वाखरी येथे विस्तारित पालखीतळाचे नियोजन केलेले आहे. शेगांव दुमाला येथून पत्राशेड या ठिकाणी भाविकांना येणेकामी नवीन पूल उभारणीचे नियोजन आहे. पत्राशेड याठिकाणी अद्ययावत दर्शन मंडपाची तसेच विसाव्याची सोय करणेचे नियोजन करणेत आलेले आहे.

**नागपूर येथील गोरेवाडा आंतरराष्ट्रीय प्राणीसंग्रहालयाचे
 काम प्रलंबित असल्याबाबत**

(२३) * २८६३४ श्री.प्रकाश गजभिये : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर येथील गोरेवाडा आंतरराष्ट्रीय प्राणीसंग्रहालय प्रकल्पाचे काम भागीदारी अभावी प्रलंबित असल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार गोरेवाडा प्राणीसंग्रहालयाचे काम करणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) व (२) नागपूर येथील गोरेवाडा आंतरराष्ट्रीय प्राणीसंग्रहालय प्रकल्पाचे काम फॉरेस्ट डेव्हलपमेंट कॉर्पोरेशन ऑफ महाराष्ट्र व खाजगी निवेशक यांची स्पेशल पर्पज व्हेईकल स्थापन करून करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. आतापर्यंत ४ वेळा खाजगी निवेशकाकरता निविदा बोलविण्यात आल्या आहेत. तथापि त्याला अद्याप सकारात्मक प्रतिसाद मिळालेला नाही.

प्राणी संग्रहालयातील इंडियन सफारीच्या कामाकरता निधी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे, तसेच त्यासाठी कंत्राटदाराची निवड करण्यात आली आहे. गोरेवाडा प्राणीसंग्रहालयास वन (संवर्धन) अधिनियम १९८० च्या अंतर्गत केंद्र शासनाची परवानगी मिळताच सदर कामास सुरवात करण्यात येईल.

प्राणी संग्रहालयातील कृत्रिम जलाशय निर्मितीच्या कामास प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली असून जलसंपदा विभागाने कंत्राटदार निवडीसाठी निविदा प्रसिध्द केल्या आहेत.

प्राणी संग्रहालयातील अफ्रिकन सफारीच्या कामांची अंदाजपत्रके बनवण्याची कार्यवाही चालू आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात "माझी कन्या भाग्यश्री" या योजनेसंदर्भात
 जनजागृती मोहिम राबविण्याबाबत**

(२४) * २६८३१ श्री.नारायण राणे, श्री.संजय दत्त, श्री.अमरिशभाई पटेल :
 सन्माननीय महिला व बाल कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महिला व बालविकास विभागाने माहे डिसेंबर, २०१५ मध्ये 'माझी कन्या भाग्यश्री' योजना जाहिर केली या योजनेतर्गत एका मुलीच्या जन्मानंतर मातेने कुटूंब नियोजन शस्त्रक्रिया केल्यास मुलीचा जन्म दिन साजरा करण्यासाठी रुपये पाच हजार पालकांना देण्याचे जाहिर केले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, 'माझी कन्या भाग्यश्री' योजनेला राज्यात अत्यल्प प्रतिसाद मिळत असल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, संबंधित विभागातील अधिकारी या योजनेसाठी कर्तव्यदक्ष नसल्याने सदर योजना लोकांपर्यंत पोहोचत नसून अधिकृत आकडेवारी संबंधित अधिकाऱ्यांकडे उपलब्ध नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त योजना सर्वसामान्य जनतेपर्यंत पोहोचविण्यासाठी जनजागृती मोहिम राबविण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) हे खरे नाही.

(४) सदर योजना सर्वसामान्य जनतेपर्यंत पोहचविण्यासाठी शासन निर्णयामध्ये स्पष्टीकरणात्मक सूचना दिनांक २२ फेब्रुवारी, २०१७ च्या परिपत्रकान्वये निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत. त्यानुसार पात्र लाभार्थ्यांना योजनेचा लाभ देण्याबाबत सर्व बाल विकास प्रकल्प अधिकारी (नागरी) व सर्व महिला व बाल विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद यांना सूचना देण्यात आलेल्या आहेत. स्थानिक तसेच राज्यस्तरावर विविध प्रसिध्दी माध्यमातून योजनेस व्यापक प्रमाणात प्रसिध्दी देण्यात आलेली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील आदिवासी भागांमध्ये कुपोषण व बालमृत्यू रोखण्यासाठी
 सक्षम यंत्रणा राबविण्याबाबत**

(२५) * २७०२२ श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.हेमंत टकले, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.जयवंतराव जाधव, अॅड.निरंजन डावखरे, अॅड.जयदेव गायकवाड, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.संजय दत्त, श्री.अमरिशभाई पटेल, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.सतिश चव्हाण : सन्माननीय महिला व बाल कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्याच्या ७ आदिवासी पट्ट्यांमध्ये ४० टक्क्यांहून अधिक आदिवासी मुले कुपोषित असल्याचा अहवाल महाराष्ट्र वैधानिक विकास मंडळाने प्रसिध्द केल्याचे तसेच सन २०१५-१६ मध्ये कुपोषणाने २१,९८५ बालमृत्यू, १७,९४४ अर्भकमृत्यू झाल्याचे माहे डिसेंबर, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पालघर, अमरावती, गडचिरोली, चंद्रपूर जिल्हयातील आदिवासी भागात मोठ्या प्रमाणात कुपोषणाने बालमृत्यू होत असून ठाणे जिल्हयातील भिवंडी, शहापूर आणि मुरबाड या तालुक्यात माहे एप्रिल ते नोव्हेंबर, २०१६ या कालावधीत सुमारे १८२ बालमृत्यू झाल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर कुपोषणाच्या समस्यांबाबत दिनांक ७ जानेवारी, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास एका सामाजिक संस्थेने मा.मुख्यमंत्री, मा.मंत्री, आदिवासी विकास, मा.मंत्री, सार्वजनिक आरोग्य, मा.मंत्री, महिला व बालविकास, संचालक, आरोग्य सेवा संचालनालय, सचिव, आदिवासी विकास यांच्याकडे लेखी निवेदन दिलेले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त निवेदनाच्या अनुषंगाने तसेच आदिवासी कुपोषित बालकांचे कुपोषणाने होणारे मृत्यू रोखण्यासाठी तालुका आणि ग्रामपातळीवर सक्षम यंत्रणा राबविण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे नाही.

राज्यातील १६ आदिवासी जिल्ह्यांमध्ये सन २०१५-१६ मध्ये १२,६३८ बालमृत्यू झालेले असून या पैकी ९८३७ अर्भक मृत्यू आहेत.

राज्यातील बालमृत्यु सर्वसाधारणपणे जन्मतः कमी वजन, जंतुसंसर्ग, न्युमोनिया, श्वसनदाह, एक्सपेक्शिया, गोवर, जुळे जन्म, अपु-या दिवसाची प्रसुती, सिकलसेल, कावीळ, मेंदुज्वर, धनुर्वात, टी.बी., रक्तक्षय इ. कारणाने होतात.

(२) राज्याप्रमाणे या चार जिल्ह्यांमध्येही बालमृत्यु सर्वसाधारणपणे जन्मतः कमी वजन, जंतुसंसर्ग, न्युमोनिया, श्वसनदाह, एक्सपेक्शिया, गोवर, जुळे जन्म, अपु-या दिवसाची प्रसुती, सिकलसेल, कावीळ, मेंदुज्वर, धनुर्वात, टी.बी., रक्तक्षय इत्यादी कारणाने होतात.

ठाणे जिल्ह्यातील भिवंडी, शहापूर आणि मुरबाड या तालुक्यात माहे एप्रिल ते नोव्हेंबर, २०१६ या कालावधीत सुमारे ८२ बालमृत्यू झाले आहेत.

(३) व (४) कुपोषण व बालमृत्यूचे प्रमाण कमी करण्यासाठी खालील उपाययोजना करण्यात येतात-

नियमित लसीकरण, नवजात काळजी कक्ष, नवजात स्थिरीकरण कक्ष, विशेष नवजात काळजी कक्ष, एचबीएनसी व इन्टेनसिफआईड एचबीएनसी अंतर्गत आशाद्वारे गृह भेटी, जीवनसत्व अ व जंतनाशक मोहिम, बाल उपचार केंद्र, पोषण पुनर्वसन केंद्र, संस्थात्मक प्रसुती, मानव विकास कार्यक्रमांतर्गत तज्ञांमार्फत मातांची व बालकांची तपासणी व उपचार, नवसंजीवनी कार्यक्रमांतर्गत मातृत्व अनुदान योजना, भरारी पथकामार्फत आरोग्य तपासणी व उपचार, दायी बैठक योजना इ. उपाययोजना करण्यात येतात.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

पैठण तालुक्यातील ब्रम्हगव्हाण उपसा जलसिंचन योजनेस
निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत

(२६) * २८८९७ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्राणी, श्री.अमरसिंह पंडित : तारांकित प्रश्न क्रमांक १४८७९ ला दिनांक १८ मार्च, २०१६ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पैठण तालुक्यातील ५५ गावातील पाणी टंचाईवर मात करण्यासाठी सन २००९ मध्ये रुपये २२२ कोटीची ब्रम्हगव्हाण उपसा जलसिंचन योजना मंजूर केली असून सदर योजना पूर्ण झाल्यास किमान ५५ गावांना सिंचन व पिण्यासाठी पाणी मिळणार आहे, हे खरे काय आहे,
- (२) असल्यास, या योजनेवर आतापर्यंत रुपये ९७ कोटी खर्च झालेला असून अजून रुपये १५० कोटीची गरज आहे व या योजनेच्या कामासाठी सन २०१६-१७ करीता फक्त रुपये १०,००० ची तरतूद केली, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, हा प्रकल्प पुर्ण करण्यासाठी आवश्यक असणारा निधी रुपये १५० कोटी उपलब्ध करून देण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) अंशतः खरे आहे.

ब्रम्हगव्हाण उपसा सिंचन योजनेद्वारे पैठण तालुक्यातील ५५ गावांच्या एकूण १८७८७ हे. क्षेत्रास सिंचनाचा लाभ मिळणे संकल्पित आहे. या उपसा सिंचन योजनेत ५५ गावाच्या पिण्याच्या पाण्याचा समावेश नाही.

(२) होय.

या योजनेची अद्यावत किंमत रुपये ५२१.१३ कोटी असून या योजनेवर आतापर्यंत (डिसेंबर, २०१६ अखेर) रुपये १२२.४४ कोटी खर्च झाला आहे. योजनेची दिनांक ०१/०१/२०१७ रोजीची उर्वरीत किंमत रुपये ३९८.६९ कोटी इतकी आहे. सन २०१६-१७ करीता रुपये १०,००० ची तरतूद केली आहे.

(३) व (४) राज्याच्या अर्थोपायाची स्थिती, मा.राज्यपाल महोदयांच्या निर्देशानुसार मराठवाडा विभागास उपलब्ध होणारा निधी तसेच प्रकल्पाचे सद्यस्थितीनुसार प्राधान्यक्रम विचारात घेऊन निधी उपलब्ध करून देण्यात येईल.

**रत्नापूर (ता.मानवत, जि.परभणी) येथील जलयुक्त शिवार अभियानाच्या
नाला खोलीकरणाच्या कामात गैरप्रकार झाल्याबाबत**

(२७) * २९३९९ श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गाणी, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.सतिश चव्हाण : सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रत्नापूर (ता.मानवत, जि.परभणी) येथील जलयुक्त शिवार अभियानाच्या नाला खोलीकरणाच्या कामात निविदा प्रक्रिया व गैरप्रकार यांची चौकशी करून कारवाई करावी अशी मागणी मराठवाडा जनता विकास परिषदेने माहे जून, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान जिल्हाधिकारी, परभणी यांच्याकडे केली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने गैरप्रकार करणारे अधिकारी, कंत्राटदार व यंत्रणा यांची जिल्हयाबाहेरील त्रयस्त यंत्रणेकडून चौकशी करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. राम शिंदे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) तालुका कृषि अधिकारी गंगाखेड यांना सदर प्रकरणी चौकशी करण्याचे आदेश दिलेले आहेत.

तसेच जिल्हयाबाहेरील त्रयस्थ संस्था वॅप्कोस, गुजरात या संस्थेद्वारेही चौकशी करण्यात येत आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील महिला बचत गटांची बँकेतील कर्ज प्रकरणे
मंजूर करून अर्थ पुरवठा करण्याबाबत**

(२८) * २८०४३ प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील नोटाबंदीमुळे दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबाच्या आर्थिक उन्नतीसाठी आधारभूत ठरलेल्या महिला बचत गटांची अनेक बँकांतील कर्ज प्रकरणे प्रलंबित असल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ च्या तिसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, कर्ज प्रकरणे प्रलंबित असल्याने बचत गटातील अंतर्गत आर्थिक व्यवहार बंद होऊन ग्रामीण भागातील महिलांचे बचत गट बंद होण्याच्या मार्गावर असल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी योग्य कार्यवाही होऊन महिला बचत गटांची बँकेतील कर्ज प्रकरणे मंजूर करून त्यांना अर्थ पुरवठा करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

अकोला जिल्हा परिषदेतील वर्ग-१ व वर्ग-२ ची रिक्त पदे भरण्याबाबत

(२९) * २९६७३ श्री.गोपिकिशन बाजोरीया : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) अकोला जिल्हा परिषदेतील वर्ग-१ ची ६५ पदे मंजूर असून फक्त ५५ पदे भरल्याने १० पदे रिक्त आहेत व वर्ग-२ ची १८८ पदे मंजूर असून १२३ पदे भरल्याने ६५ पदे रिक्त असून एकूण ७५ पदे रिक्त असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून रिक्त पदे भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) नाही.

तथापि माहे मे, २०१६ मध्ये अकोला जिल्हा परिषदेमधील वर्ग-१ ची ८ पदे व वर्ग-२ ची ६० पदे अशी एकूण ६८ पदे रिक्त होती.

- (२) व (३) जिल्हा परिषदेतील महाराष्ट्र विकास सेवा वर्ग-१ मधील १ पद जुलै, २०१६ च्या आदेशान्वये भरण्यात आले असून सद्यःस्थितीत प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामिण विकास यंत्रणा हे एक पद रिक्त असून सदर पद पदोन्नती / बदलीने भरण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

सद्यःस्थितीत महाराष्ट्र विकास सेवा वर्ग-२ ची ३ पदे भरली असून २ पदे रिक्त आहेत. सदर पदे भरण्याबाबत विभागीय आयुक्त यांचेकडून प्रस्ताव मागविण्यात आला आहे.

महाराष्ट्र विकास सेवा वगळून जिल्हा परिषदेतील इतर वर्ग-१ व वर्ग-२ ची पदे संबंधित प्रशासकीय विभागामार्फत निर्माण करण्यात आली असून ती संबंधित प्रशासकीय विभागाकडून भरली जातात. जिल्हा परिषदेतील अधिकाऱ्यांची सर्व रिक्त पदे तात्काळ भरण्याबाबत संबंधित प्रशासकीय विभागांना सूचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत.

संगमेश्वर (जि.रत्नागिरी) तालुक्यातील रस्त्यांची कामे पूर्ण करण्याबाबत

(३०) * २९६९३ श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप : तारांकित प्रश्न क्रमांक १४११७ ला दिनांक १७ डिसेंबर, २०१५ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात :

सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) संगमेश्वर तालुक्यातील (जि.रत्नागिरी) मौजे गोताळवाडी ते जि.प. मराठी शाळा ते ग्रामदेवता मंदिर या रस्त्यांपैकी करंबेळे गावची गोताडवाडी खंडागळेवाडी ते कनकाडी येरंडेवाडी ग्रामिण मार्ग क्र. २२१ व मेधी कनकाडी वांझोळे-झोरेवाडी, जिल्हा मार्ग क्र. ९२ या प्रस्तावित असलेल्या रस्त्यांना जिल्हा वार्षिक योजना सन २०१६-१७ अंतर्गत निधी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, प्रस्तावित असलेल्या दोन्ही रस्त्याचे खडीकरण व डांबरीकरणाची कामे सुरु करून, दोन्ही रस्त्यांसाठी निधी उपलब्ध करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) तसेच रस्त्यांची कामे केव्हा पूर्ण करण्यात येणार आहेत, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१), (२) व (३) प्रश्नांकित करंबेळे गावची गोताडवाडी खंडागळेवाडी ते कनकाडी येरंडेवाडी रस्ता ग्रामिण मार्ग क्र. २२१ नसून २११ आहे व मेधी कनकाडी वांझोळे बावनदी कासार कोळवण कोंड्ये निवधे कळकदरा रस्ता इतर जिल्हा मार्ग क्र.९२ या दोन्ही रस्त्यांची अनुक्रमे रुपये ११०.०० लक्ष व रुपये ३०.०० लक्ष रक्कमेची कामे जिल्हा वार्षिक योजना अंतर्गत सन २०१६-१७ मध्ये प्रस्तावित करण्यात आली होती. परंतू त्यापैकी इतर जिल्हा मार्ग क्र.९२ या रस्त्याच्या दुरुस्तीसाठी रुपये ५.०० लक्ष मंजूर असून निविदा प्रक्रिया झाल्यानंतर काम मुदतीत पूर्ण करण्यात येईल.

या रस्त्यांच्या उर्वरीत खराब लांबीतील रस्ता दुरुस्तीची कामे अर्थसंकल्पात/रस्ते विशेष दुरुस्ती कार्यक्रमातून उपलब्ध निधी व निकषानुसार टप्प्या-टप्प्याने प्रस्तावित करण्याचे जिल्हा परिषदेचे नियोजन आहे.

राज्यास आर्थिक दृष्ट्या सक्षम बनविण्यासाठी करावयाची उपाययोजना

(३१) * २७७२९ श्री.शरद रणपिसे : सन्माननीय वित्त मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासनावर सुमारे साडे तीन लाख कोटी रुपयांच्या कर्जाचा बोजा असून मुद्दल व व्याजाचे हप्ते फेडण्यासाठी कर्ज काढले जात आहे व कर्ज काढूनही ती रक्कम पूर्णपणे खर्च केली जात नाही आणि ५० टक्क्यांहून अधिक खर्च मार्च महिन्यात म्हणजे वर्षाच्या शेवटी केला जातो यावर महालेखापाल व लेखापरिक्षकांनी त्यांच्या सन २०१५-१६ च्या अहवालात नापसंती व्यक्त केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत आढावा घेण्यात आला आहे काय, त्यात कोणत्या बाबी स्पष्ट झालेल्या आहेत,

(३) राज्यावरील कर्जाचा बोजा कमी व्हावा, खर्च व नियोजन यात शिस्त पाळली जावी व राज्य आर्थिक दृष्ट्या सुस्थितीत यावे यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहेत,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) महालेखापाल, मुंबई यांच्या सन २०१५-१६ च्या लेख्यावरील ओझरता दृष्टीक्षेप या प्रकाशनामध्ये प्रसिध्द आकडेवारीनुसार राज्य शासनावरील सन २०१५-१६ मध्ये कर्ज व दायित्व रुपये ३,५१,३४१ कोटी दर्शविण्यात आले आहे, हे खरे आहे. तथापि, महालेखापाल यांचे सन २०१५-१६ च्या वित्तीय लेख्यानुसार राज्य शासनावरील प्रत्यक्ष (Actual) दायित्व रुपये ३,२४,२०१ कोटी अधिक बिन व्याजी ठेवी रुपये २७,१४० कोटी आहे. राज्य शासनाच्या प्रचलित कार्यपध्दतीत बिन व्याजी ठेवीची परिगणना दायित्वामध्ये करण्यात येत नाही.

राज्य शासनाने हे उभारलेले कर्ज राज्याच्या विविध विकास कामांसाठी वापरले जाते.

(२) व (३) प्रशासकीय विभागांनी उपलब्ध करून दिलेला निधी वेळेत खर्च करावा, तसेच मार्च अखेरीस मोठ्या प्रमाणावर खर्च होणार नाही याबाबत आढावा घेवून सूचना देण्यात येतात.

खर्चावर नियंत्रण आणण्याकरीता खालील प्रमाणे वेळोवेळी उपाययोजना करण्यात आल्या आहेत.

- अ) वित्त विभाग दिनांक ०२/०६/२०१५ च्या शासन निर्णयान्वये वेतनावरील खर्चाची वाढ मर्यादित करण्यासाठी उपाययोजना निश्चित केली आहे.
- ब) करेतर महसूल अंतर्गत फी/दंड /शुल्क यामध्ये सुधारणा करून अतिरिक्त साधनसंपत्ती वाढविण्याचे उद्दिष्टे विभागांना दिली आहे.
- क) दिनांक १७/०१/२०१७ नंतर सर्व प्रशासकीय विभाग/अधिनस्त कार्यालयांच्या खरेदी प्रस्तावांवर निर्बंध घातले आहे.
- ड) सार्वजनिक प्रापण व्यवस्था पारदर्शक, किफायतशीर व कार्यक्षम होण्याच्या दृष्टीने कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**रायगड किल्ल्यावर औषधी गुणधर्म असलेली झाडे
पाण्याअभावी नष्ट झाल्याबाबत**

(३२) * २९८१९ श्री.हेमंत टकले, श्री.सुनिल तटकरे, अॅड.जयदेव गायकवाड, श्री.अनिल भोसले, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण : सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) वनविभागाने रायगड किल्ल्यावर औषधी गुणधर्म असलेल्या १६ हजार झाडांचे वृक्षारोपण माहे जुलै, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान केले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, वृक्षारोपणानंतर पाणी न मिळाल्याने १६ हजार वृक्ष नष्ट झाल्याने लाखो रुपयांचे नुकसान झाले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यांत येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा.राम शिंदे : (१) वृक्ष लागवड जलसंधारण विभागाच्या योजनेतर्गत कृषि यंत्रणेमार्फत करण्यात आली आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

रायगड किल्ल्यावर वृक्षारोपन करताना किल्ल्यावरील कठीण व खडतर भौगोलिक व नैसर्गिक परिस्थिती विचारात घेता तज्ञ समितीच्या शिफारशीनुसार गडावर वृक्ष जिवंत राहण्याचे अंदाजे प्रमाण ५०% गृहीत धरून जवळपास दुप्पट झाडांची लागवड करण्यात आली आहे. त्यानुसार १६ हजार झाडांपैकी सद्यस्थितीत ७१७५ झाडे जिवंत आहेत.

(३) रोहयो विभागाच्या शासन निर्णय दिनांक ३० जून, २०११ नुसार ग्रामपंचायतीमार्फत रोपवन संगोपन, संवर्धन मार्गदर्शक सुचनेनुसार झाडांच्या संगोपनाची जबाबदारी गटविकास अधिकारी, महाड यांचेकडे देण्यात आली आहे.

पंचायत समिती, महाड यांचेकडून वृक्ष संवर्धनासाठी व पाणी देण्यासाठी गडावरील स्थानिक मजूर उपलब्ध करून घेण्याचा प्रयत्न केला होता. तथापि, मजूरांच्या नकारामुळे त्यात यश आले नाही. तसेच स्थानिक स्वयंसेवी संस्थांचे सहकार्य घेण्याबाबत प्रयत्न करण्यात आला परंतु संस्थानी तयारी दर्शविली नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे शिवकरवाडी हे गाव लोहारा तालुक्यात
(जि.उस्मानाबाद) समाविष्ट करणेबाबत**

(३३) * २९१२७ श्री.सुजितसिंह ठाकूर : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे शिवकरवाडी गाव लोहारा तालुक्यात (जि.उस्मानाबाद) समाविष्ट करणेबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी दिनांक ६ सप्टेंबर, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास मा.ग्रामविकास मंत्री यांना पत्राद्वारे विनंती करूनही कोणतीच कार्यवाही झालेली नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यासंदर्भात विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांनी शासनाकडे प्रस्ताव पाठवूनही सदर प्रस्ताव मंजूरी अभावी प्रलंबित आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यानुषंगाने सदर प्रस्तावास तात्काळ मंजूरी देऊन मौजे शिवकरवाडी हे गाव लोहारा तालुक्यात समाविष्ट करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) होय.

(२), (३) व (४) विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांनी सादर केलेल्या प्रस्तावानुसार शिवकरवाडी हे गाव तुळजापूर तालुक्यातून वगळून लोहारा तालुक्यात समाविष्ट करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे.

शासनाने कामाच्या निविदा ई-निविदेद्वारे मागविण्याबाबत

(३४) * २७६८६ अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.हेमंत टकले, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.नरेंद्र पाटील : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासनाने रुपये ३ लाख व त्यावरील अधिक रकमेच्या कामांच्या निविदा ई-निविदेद्वारे मागविण्याचा धोरणात्मक निर्णय घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, ग्रामविकास विभागामार्फत यावर्षी रुपये २५५ कोटी इतक्या रकमेच्या निविदा ई-निविदेद्वारे न मागविता, नियमबाह्यरित्या मागविण्यात आल्याचे दिनांक १४ जानेवारी, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत मा.मुख्यमंत्री यांच्याकडे तक्रार केली असता, सदरहू निविदा प्रक्रिया ही नियमबाह्यरित्या राबविण्यात आल्याचे मा.मुख्यमंत्री यांनी मुंबई येथील एका कार्यक्रमात मान्य करून त्याप्रकरणी चौकशी करण्याचे जाहीर केल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने संबंधित दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय.

(२) नाही.

(३) व (४) अंशतः खरे आहे. कारण लोकप्रतिनिधींनी सुचविलेल्या ग्रामीण भागातील मुलभूत सुविधा पुरविणे (२५१५ १२३८) या योजनेतर्गत सन २०१६-१७ साठी मूळ अर्थसंकल्पीय तरतूद रुपये २५५ कोटी इतकी करण्यात आली होती. सदर योजनेतर्गत लोकप्रतिनिधींकडून प्रस्ताव सादर केले जातात. सदर योजनेतर्गत कामांची आवश्यकता व उपलब्ध निधी विचारात घेऊन कामे मंजूर केली जातात.

तथापि, कामांची प्रत्येकी रक्कम व कामांची संख्या या बाबी संबंधित लोकप्रतिनिधींच्या मागणीनुसारच मंजूर केल्या जातात. तसेच सदर कामांचे मंजूरी आदेश निर्गमित झाल्यानंतर ज्यांनी कामे सुचविली त्यांचेकडून मंजूर कामात बदल करण्यासाठी विनंती करण्यात आल्यास शासन निर्णय दिनांक २७/३/२०१५ मधील तरतुदीनुसार मंजूर कामांमध्ये बदल करून देण्यात येतात. तथापि सुचविलेली कामे ही एकाच मोठ्या कामाचे तुकडे असू नये म्हणून याबाबत राज्यातील सर्व जिल्हा परिषद/सार्वजनिक बांधकाम विभागास आवश्यक त्या सुचना देण्याच्या अनुषंगाने परिपत्रक निर्गमित करण्याची कार्यवाही प्रस्तावित आहे.

राज्यातील रुग्णालयांमधील औषध पेढीमधून औषधे घेणे सक्तीचे केल्याबाबत

(३५) * २९५१७ अॅड.अनिल परब, श्री.रविंद्र फाटक, आर्कि.अनंत गाडगीळ :
सन्माननीय अन्न आणि औषध प्रशासन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील रुग्णालयांमध्ये असलेल्या औषध पेढीमधूनच औषधे विकत घेणे सक्तीचे नाही असे निर्देश अन्न व औषध प्रशासनाने (एफडीए) काढले असतानाही, बहुसंख्य रुग्णालयांमध्ये रुग्णांना तेथूनच औषधे खरेदी करण्याची सक्ती केली जात असल्याचे माहे फेब्रुवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत अनेक तक्रारी प्राप्त झालेल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच रुग्णालयातील औषध पेढीतूनच रुग्णांनी औषध खरेदी करावी अशी सक्ती नाही, कोणत्याही परवानाधारक औषध विक्रेत्यांकडून औषधाची खरेदी करता येईल अशा आशयाचा फलक रुग्णालयांनी दर्शनिय भागात प्रदर्शित करावा अशा सूचनाही त्यावेळी प्रशासनाकडून देण्यात आल्या होत्या, परंतू त्यांचेही पालन झालेले नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीश बापट : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये अन्न व औषध प्रशासनाकडे काही रुग्णालयांमध्ये रुग्णालयाच्याच औषध पेढीतून औषध घेणे सक्तीचे करण्यात येत असल्याची तक्रार प्राप्त झाली होती. आयुक्त, अन्न व औषध यांनी दिनांक १८ जानेवारी, २०१६ रोजी परिपत्रक काढून “रुग्णालयातील औषधी दुकानातूनच रुग्णांनी औषधाची खरेदी करावा अशी कोणतीही सक्ती नाही. रुग्णालयातील रुग्ण व त्यांचे नातेवाईक कोणत्याही परवानाधारक औषध विक्रेत्यांकडून औषधाची खरेदी करू शकतात” असा फलक प्रत्येक रुग्णालयाने रुग्णालयाच्या दर्शनिय भागात प्रदर्शित करावा अशा सुचना दिल्या आहेत. बहुतांशी रुग्णालयात असे फलक लावण्यात आले आहेत. तदनंतर अशा प्रकारची तक्रार अन्न व औषध प्रशासनास प्राप्त झालेली नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**दारव्हा (जि.यवतमाळ) तालुक्यातील उपजिल्हा रुग्णालयात
 सोई-सुविधा पुरविण्याबाबत**

(३६) * २८४६६ श्री.ख्वाजा बेग, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.अनिल भोसले, श्री.रामराव वडकुते, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.अब्दुल्लाखान दुर्राणी : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दारव्हा (जि.यवतमाळ) तालुक्यातील उपजिल्हा रुग्णालयात वैद्यकीय अधिकारी व कर्मचाऱ्यांची पदे रिक्त असून सुसज्ज यंत्रसामुग्रीचा अभाव व औषधांचा तुटवडा यामुळे रुग्णांना पुरेशा प्रमाणात आरोग्य सेवा मिळत नसल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे अंशतः खरे आहे.

उप जिल्हा रुग्णालय दारव्हा जि.यवतमाळ येथे गट-अ ते गट-ड संवर्गाची एकूण ४८ पदे मंजूर असून त्यापैकी ३४ पदे भरलेली व १४ पदे रिक्त आहेत. सदर रुग्णालयामध्ये पुरेसा औषधसाठा व यंत्रसामुग्री उपलब्ध आहे.

उपलब्ध वैद्यकीय अधिकारी व कर्मचारी यांच्यामार्फत रुग्णांना आवश्यक आरोग्य सेवा पुरविण्यात येत आहेत.

(२) महाराष्ट्र वैद्यकीय व आरोग्य सेवा गट-अ (ग्रेड पे रु.६६००) संवर्गाची पदे भरण्याची कार्यवाही सुरु आहे. तसेच वैद्यकीय अधिकारी गट-अ (ग्रेड पे रु.५४००) संवर्गाची रिक्त पदे जिल्हाधिकारी यांच्यामार्फत walk in interview च्या माध्यमातून भरण्याची कार्यवाही जिल्हा स्तरावर सुरु आहे.

तसेच गट-क व गट-ड संवर्गाची रिक्त पदे भरण्याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जलसंधारणाच्या कामात पारदर्शकता आणण्यासाठी
 नविन ॲप तयार करण्याबाबत**

(३७) * २९८३२ श्री.तानाजी सावंत : सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) शासनाचा महत्वाकांक्षी प्रकल्प असलेल्या जलसंधारणाच्या कामात पारदर्शकता आणण्यासाठी नविन ॲप तयार करण्याचा निर्णय माहे डिसेंबर, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान घेण्यात आला, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, जलयुक्त शिवार योजनेत झालेल्या महत्वपूर्ण कामाची माहिती, कामांचा आराखडा, गावाची माहिती संकलन करण्यासाठी सुमारे ३८८ ऑपरेटरची नियुक्ती करण्यात येणार होती, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. राम शिंदे : (१) व (२) होय, हे खरे आहे.

(३) शासनपत्र दिनांक ३१ डिसेंबर, २०१६ अन्वये जलयुक्त शिवार अभियानांतर्गत ऑनलाईन मॉनिटरिंग करिता डाटा एन्ट्री ऑपरेटरर्स यांची नेमणूक करणेबाबत सर्व जिल्हाधिकारी व सर्व विभागीय आयुक्त यांना कळविण्यात आले आहे.

नविन अॅप मार्फत दिनांक ६/०३/२०१७ पर्यंत जलयुक्त शिवार अभियानांतर्गत सन २०१६-१७ मध्ये निवडलेल्या गावांपैकी ५२७५ गावांचे पाणी ताळेबंद व ५२५६ गाव आराखडे भरण्यात आले आहेत. तसेच सदर अॅप मार्फत ६८३३९ जलयुक्त शिवार कामांची ऑनलाईन नोंद झालेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

आलेगांव अंतर्गत (ता.सांगोला, जि.सोलापूर) लवटे यादव वस्तीवरील जिल्हा परिषदेच्या प्राथमिक शाळेला जाणारा रस्ता दुरुस्त करण्याबाबत

(३८) * २९७०२ श्री.रामहरी रुपनवर : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आलेगांव अंतर्गत (ता.सांगोला, जि.सोलापूर) लवटे यादव वस्तीवर इयत्ता १ ली ते इयत्ता ४ थी पर्यंत जिल्हापरिषद प्राथमिक शाळेत कांबळेवस्ती, बाबरवस्ती, खताळवस्ती सह लवटे वस्तीवरील मुलांना शाळेत जाण्यासाठी रस्ता नसल्यामुळे शाळा बंद झाल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, सदर शाळा परिसरातील शेतक-यांनी शाळेला जोडणारा रस्ता अडवून बंद केल्यामुळे विद्यार्थी शाळेत जात नसल्याने शाळा सुरु करण्यासाठी प्रशासनाने दिनांक २५ जानेवारीपर्यंत चौकशी करून रस्त्यावरील अतिक्रमणे काढावीत अन्यथा लवटे-यादव वस्तीवरील विद्यार्थी पालक यांनी उपोषण करण्याचा इशारा दिला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून विद्यार्थ्यांना शाळेत जाण्याकरीता पक्का रस्ता करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे नाही. गटशिक्षणाधिकारी, पंचायत समिती सांगोला यांच्या अहवालानुसार शाळा रस्ता नसल्यामुळे बंद नसून पटसंख्या कमी असल्यामुळे बंद आहे.

(२) होय, उपोषणाबाबत गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती सांगोला यांना निवेदन प्राप्त झाले होते.

(३) सदर रस्ता योजनाबाह्य आहे. योजनाबाह्य रस्त्यासाठी रस्ते दुरुस्ती कार्यक्रमांतर्गत उपलब्ध होणा-या निधीमधून खर्च करता येत नाही. आमदार, खासदार निधी इत्यादी मधून निधी उपलब्ध झाल्यास सदरचे काम हाती घेतले जाईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जुनी पेन्शन योजना लागू नसलेल्या कर्मचाऱ्यांना निवृत्तीवेतन
लागू करण्यासाठी धोरणात्मक निर्णय घेण्याबाबत**

(३९) * २८४८९ श्री.कपिल पाटील, श्री.श्रीकांत देशपांडे, श्री.दत्तात्रय सावंत :

सन्माननीय वित्त मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जुनी पेन्शन योजना लागू नसलेले शासकीय/निमशासकीय कर्मचारी आणि राज्यातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी यापैकी अकाली मृत्यू झालेल्यांच्या कुटुंबियांना मदत देण्याबाबत आणि निवृत्तीवेतनाबाबत धोरणात्मक निर्णय घेण्यासाठी मा.वित्त मंत्री यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती नेमण्यात आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर समितीने अहवालात कोणत्या शिफारशी व सुधारणा सांगितल्या आहेत,

(३) असल्यास, पी.एफ. (भविष्यनिर्वाह निधी) चे खाते नसलेल्या शिक्षक व कर्मचारी यांना सहाय्य वेतन आयोगाची थकबाकी मिळालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) दिनांक ०१/११/२००५ नंतर राज्य शासनाच्या सेवेत रुजू झालेल्या कर्मचाऱ्यांना नवीन परिभाषित अंशदान निवृत्तीवेतन योजना लागू आहे. सदर योजनेनुसार दिनांक ०१/११/२००५ नंतर सेवेत रुजू झालेला कर्मचारी सेवेत असताना मृत्यू झाल्यास सदर कर्मचाऱ्यांच्या कुटुंबियांना काय लाभ द्यावेत या विषयी सल्ला देण्यासाठी मा.मंत्री (वित्त) यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती गठीत करण्यात आली आहे.

- (२) अ) डिसीपीएस/एनपीएस योजनेतील कर्मचाऱ्यांचा सेवेत असताना मृत्यू झाल्यास त्याच्या खाती जमा असलेली संचित रक्कम व रूपये १०,००,०००/- प्रमाणे सानुग्रह अनुदान म्हणून मंजूर करण्यात यावे.
- ब) सेवेत असताना मृत्यू झालेला कर्मचारी हा परिभाषित अंशदान निवृत्तीवेतन योजनेचा /एनपीएसचा सदस्य असला पाहिजे.
- क) सदर कर्मचारी सेवेत रुजू दिनांकापासून ते त्याची सेवा दहा वर्षे होण्यापुर्वी मृत्यू झाल्यास कर्मचाऱ्यांना सदर योजना लागू राहिल.
- (३) डिसीपीएस योजना लागू असलेल्या राज्य शासकीय कर्मचारी यांचे सहाव्या वेतन आयोगाची थकबाकी वित्त विभाग शासन निर्णय दिनांक १४/१२/२०१० अन्वये स्तर-२ मध्ये जमा करण्यात आली आहे. डिसीपीएस योजना लागू असलेल्या शिक्षकांची सहाव्या वेतन आयोगाची थकबाकी जमा करण्यात आलेली नाही.
- (४) शिक्षकांची सहाव्या वेतन आयोगाची थकबाकी जमा करण्याच्या अनुषंगाने शालेय शिक्षण विभागाकडून कार्यवाही सुरू आहे.

**कोल्हापूर जिल्हयातील पर्यटन वाढीसाठी आणि जिल्हा आर्थिक
उन्नतीसाठी कार्यवाही करण्याबाबत**

- (४०) * २७१६५ श्री.सतेज ऊर्फ बंटी पाटील : सन्माननीय पर्यटन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) कोल्हापूर शहरातील आणि जिल्हयातील पर्यटन स्थळांमध्ये सुविधा नसल्याने कोल्हापूर येथे येणाऱ्या पर्यटकांना सुविधांपासून वंचित रहावे लागत असल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, जिल्हयात पर्यटन वाढीसाठी आणि जिल्हा आर्थिक उन्नतीसाठी पर्यटकांना विशेष पॅकेज व नाविन्यपूर्ण योजना उपलब्ध करु देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल : (१) नाही.

(२) व (३) जिल्ह्यामध्ये पर्यटकांच्या २२ वर्दळीच्या ठिकाणी फलक, कोल्हापूर महानगरपालिका हद्दीत ३३१ माहिती फलक तसेच शहरांतर्गत विविध ठिकाणी वाहतुकीच्या विनियमनाचे फलक बसविण्यात आले आहेत. जिल्ह्यातील पर्यटन/धार्मिक/ऐतिहासिक स्थळांसाठी ग्रामीण तीर्थक्षेत्र विकास योजना-विशेष निधी, प्रादेशिक पर्यटन विकास योजना, सामाजिक न्याय विभाग इत्यादीमार्फत निधी उपलब्ध झाला आहे. जिल्हा नियोजन समिती अंतर्गत पर्यटनासाठी सन २०१६-२०१७ मध्ये रूपये ४ कोटी व इको-टुरिझमसाठी रूपये २.५० कोटी निधी उपलब्ध करून देण्यात आलेला आहे. पन्हाळा येथे लाईट अँड साऊंड शो उभारण्याकरिता व वन विभागामार्फत इको-टुरिझमअंतर्गत साहसी पर्यटनासाठी निधी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे. कोल्हापूर जिल्ह्यातील पर्यटन स्थळांचा विकास करण्यासाठी प्रयत्न केले जात असून त्यामुळे रोजगार निर्मिती व उत्पन्न वाढीस हातभार लावणे शक्य होणार आहे.

**राज्यात वन विभागाच्यावतीने करण्यात आलेल्या
 वृक्षांची जपणूक व संवर्धन करण्याबाबत**

(४१) * २७३३४ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.हेमंत टकले : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात वन विभागाच्यावतीने दिनांक १ जुलै, २०१६ रोजी २ कोटी वृक्षांची लागवड करण्यात आली होती, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, त्यापैकी ५० टक्केही झाडांची जपणूक झाली नसल्याचे निदर्शनास आले असून लागवड केलेल्या वृक्षांपैकी सद्यस्थितीत असलेल्या वृक्षांची आकडेवारी शासनाकडे उपलब्ध नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, वृक्षांची लागवड केल्यानंतर त्यांची जपणूक करण्याबाबत शासनाकडे कोणतेही धोरण नसल्याने त्यातील ५० टक्के झाडांची जपणूक झाली नाही, तसेच वृक्ष जपणूक व संवर्धनासाठी मनरेगातर्फे नियुक्त केलेले कर्मचारी व त्यामार्फत राखली जाणारी निगाही बंद झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून वृक्ष संवर्धन व जपणूकीसाठी कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) होय.

दिनांक १ जुलै, २०१६ रोजी एकूण २.८१ कोटी इतक्या वृक्षांची लागवड करण्यात आली आहे. त्यापैकी २.२० कोटी वृक्ष लागवड वन विभागाद्वारे केली आहे. उर्वरित ०.६१ कोटी वृक्षारोपण इतर विभाग व जनतेच्या सहभागातून वनेत्तर जागेत (Non Forest Land) करण्यात आले आहे.

(२) वन विभागामार्फत करण्यात आलेल्या २ कोटी वृक्ष लागवड कार्यक्रमांतर्गत वृक्षांच्या जिवंत राहण्याच्या प्रमाणाबाबत संनियंत्रणासाठी संगणक कार्यप्रणाली विकसित करण्यात आली आहे. या कार्यक्रमांतर्गत दिनांक १ जुलै, २०१६ रोजी लागवड करण्यात आलेल्या २.२० कोटी वृक्षांपैकी वृक्षांचे जिवंत राहण्याचे प्रमाण सुमारे ८० टक्के इतके आहे. उर्वरित ०.६१ टक्के वनेत्तर (Non Forest Land) जमिनीवरील वृक्षारोपणाच्या संरक्षण व जपणूक यासंदर्भातील संनियंत्रण संबंधित वृक्षारोपण करणाऱ्या संस्थांनी व विभागांनी करावे अशा सूचना दिल्या आहेत.

(३) हे खरे नाही. वन विभागाद्वारे लागवड केलेल्या रोपांची जपणूक करण्यासाठी संबंधित रोपवनाचे अंदाजपत्रकात तरतूद करण्यात येते. सदरहू अंदाजपत्रकामध्ये रोपांच्या संरक्षणासाठी रखवालदार तसेच रोपवनाचे सभोवताल जैविक कुंपण /चर व उंचवट्याची तरतूद करण्यात येते. त्यावर नियुक्त केलेले कर्मचारी व त्यांचे मार्फत राबविली जाणारी रोपांची निगा सद्यःस्थितीमध्ये बंद झालेली नाही. तसेच वृक्ष जपणूक व संवर्धनासाठी मनरेगातर्फे नियुक्त करण्यात आलेल्या कर्मचाऱ्यांमार्फत निगा राखण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

यवतमाळ जिल्ह्यातील निम्न पैनगंगा भूसंपादनात अपहार झाल्याबाबत

(४२) * २८३१० श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.खवाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.परिणय फुके : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यवतमाळ जिल्ह्यातील निम्न पैनगंगा भूसंपादन प्रकरणी कोरडवाहू जमीन ओलीताची दाखवून रूपये नऊ कोटींचा अपहार झाल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार गैरव्यवहार करणाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) नाही.

तथापि अशा प्रकारची बातमी दैनिक लोकमत या वृत्तपत्रात दिनांक १८/०१/२०१७ रोजी प्रसिध्द झालेली आहे.

(२) होय, चौकशी करण्यात आली आहे.

निम्न पैगंगा प्रकल्पाच्या मौजे खंबाळा ता.किनवट, जि.नांदेड येथील सरळ खरेदीबाबत जिल्हाधिकारी नांदेड यांनी सन २०१२ मध्ये चौकशी केली आहे.

मौजे खडका ता.आर्णी जि.यवतमाळ येथील सरळ खरेदीबाबत उपविभागीय अधिकारी यवतमाळ यांनी चौकशी केली आहे. चौकशी अहवालाप्रमाणे खरेदी खतासोबत जोडलेल्या ७/१२ उताऱ्यावरील नोंदीमध्ये खाडाखोड आहे. तसेच मुळ ७/१२ वरील नोंदी व खरेदीच्या ७/१२ वरील नोंदी यामध्ये तफावत आहे.

मौजे खंबाळा ता.किनवट जि.नांदेड येथील सरळ खरेदीबाबत मा.उच्च न्यायालय खंडपीठ, औरंगाबाद येथे दाखल फौजदारी याचिका क्र.८०९/२०१३ बाबत मा.न्यायालय यांचे आदेशाप्रमाणे पोलीस स्टेशन किनवट जि.नांदेड येथे संबधीत अधिकारी/कर्मचारी यांचेवर फौजदारी गुन्हा दाखल असून पुढील चौकशी पोलीस खात्यामार्फत सुरु आहे.

मौजे खडका ता.आर्णी, जि.यवतमाळ येथील एका प्रकरणात दिवाणी न्यायालय, आर्णी जि.यवतमाळ यांचे आदेशाप्रमाणे आर्णी पोलीस स्टेशनमध्ये फौजदारी गुन्हा दाखल आहे. सदर प्रकरणी आर्थिक गुन्हे शाखा यवतमाळ यांचे मार्फत चौकशी सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

गोंदिया जिल्हा परिषदेमध्ये वर्ग-१ व वर्ग-२ ची रिक्त पदे भरण्याबाबत

(४३) * २९११६ श्री.परिणय फुके : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गोंदिया जिल्हा परिषदेमध्ये वर्ग एक व वर्ग दोन अधिकाऱ्यांची पदे अनेक वर्षांपासून रिक्त असल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, गोंदिया जिल्हा परिषदेमध्ये अधिकारी वर्ग नसल्यामुळे नागरीकांची अनेक कामे प्रलंबित असून नागरिकांची गैरसोय होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) नाही.

तथापि वर्ग-१ व वर्ग-२ ची काही संवर्गाची काही पदे रिक्त आहेत. तथापि बहुतांशी पदे अनेक वर्षांपासून रिक्त नाहीत. जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा कार्यालयातील कामाचे स्वरूप पुर्वीपेक्षा फार कमी झाले असल्याने सदर कार्यालयातील काही पदे भरण्याची आवश्यकता राहिलेली नसून अशी पदे अनेक वर्षांपासून रिक्त असल्याचे दिसते.

(२), (३) व (४) जिल्हा परिषदेतील महाराष्ट्र विकास सेवा वर्ग-१ मधील अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी आणि प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा या २ पदांचा अतिरिक्त कार्यभार इतर अधिकाऱ्यांकडे देण्यात आला आहे.

महाराष्ट्र विकास सेवा वर्ग-२ चे कोणतेही पद रिक्त नाही व महाराष्ट्र विकास सेवा वगळून इतर वर्ग-२ च्या रिक्त पदांचा अतिरिक्त कार्यभार इतर अधिकाऱ्यांकडे सोपवून नागरीकांची कामे करून घेतली जात आहेत.

महाराष्ट्र विकास सेवा वगळून जिल्हा परिषदेतील इतर वर्ग-१ व वर्ग-२ ची पदे संबंधित प्रशासकीय विभागांमार्फत निर्माण करण्यात आली असून ती संबंधित प्रशासकीय विभागाकडून भरली जातात. जिल्हा परिषदेतील अधिकाऱ्यांची सर्व रिक्त पदे तात्काळ भरण्याबाबत संबंधित प्रशासकीय विभागांना सूचना निर्गमित करण्यात आल्या आहेत.

**राज्याच्या विकासासाठी शासनाच्या वापराविना असलेल्या जमिनींचा लिलाव
 व तारणातून निधी उभारण्याच्या प्रस्तावाबाबत**

(४४) * २७६९२ डॉ.अपूर्व हिरे : तारांकित प्रश्न क्रमांक २३५४३ ला दिनांक ६ डिसेंबर, २०१६ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय वित्त मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्याच्या विकास कामासाठी शासनाच्या मालकीच्या वापराविना असलेल्या जमिनींचा लिलाव व तारणातून निधी उभारण्याच्या शासनाच्या विचाराधीन असलेल्या प्रस्तावाच्या अनुषंगाने निर्णय घेण्यासाठी दिनांक ३ सप्टेंबर, २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये समितीची स्थापना करण्यात आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर समितीचा अहवाल शासनास प्राप्त झाला आहे काय, प्रस्तावाचे सर्वसाधारण स्वरूप काय आहे व उक्त अहवालाच्या अनुषंगाने पुढे कोणता निर्णय घेण्यात आला व काय कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,

(३) नसल्यास, सदरहू अहवाल केव्हापर्यंत प्राप्त होणे अपेक्षित आहे ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) होय, समितीची स्थापना दिनांक ३/९/२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये करण्यात आली आहे.

(२) व (३) समितीचा अहवाल अद्याप अप्राप्त असल्याने निर्णय घेण्याचा व कार्यवाही करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

**विष्णुपुरी (जि.नांदेड) येथील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयातील
सिटी स्कॅन मशिन दुरुस्त करण्याबाबत**

(४५) * २९९३४ श्री.अमरनाथ राजूरकर : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) विष्णुपुरी (जि.नांदेड) येथील डॉ.शंकरराव चव्हाण शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालयातील सिटी स्कॅन मशिन बंद अवस्थेत असून सदर रुग्णालयात बाजूच्या जिल्ह्यातून व राज्यातून मोठ्या प्रमाणात रुग्ण येत असल्याने त्यांची गैरसोय होत असल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सिटी स्कॅन मशिनची दुरुस्ती करून रुग्णांची गैरसोय दूर करण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) हे अंशतः खरे आहे.

विष्णुपुरी (जि.नांदेड) येथील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय व रुग्णालयातील सिटी स्कॅन मशिन हे सद्यःस्थितीत बंद आहे. याबाबत रुग्णांची गैरसोय होऊ नये म्हणून दारिद्र्य रेषेखालील, गरजू व गंभीर रुग्णांचे सी.टी.स्कॅन तपासणीचे शुल्क रुग्णालय प्रशासनामार्फत अदा करण्यात येते.

(२) सदर प्रकरणी सखोल चौकशी करुन त्याबाबतचा चौकशी अहवाल शासनास सादर करण्याचे निर्देश अधिष्ठाता, ससून सर्वोपचार रुग्णालय, पुणे यांना देण्यात आलेले आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नगरसूल व येवला (जि.नाशिक) येथील ग्रामिण रुग्णालयातील
रिक्त पदे भरण्याबाबत**

(४६) * २६९१९ श्री.जयवंतराव जाधव : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नगरसूल व येवला (जि.नाशिक) येथील ग्रामिण रुग्णालयातील वैद्यकीय अधिकांक व वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची रिक्त पदे भरण्यासाठी स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी माहे नोव्हेंबर, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान शासनाकडे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करुन कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) हे खरे आहे,

(२) येवला येथील ग्रामिण रुग्णालयातील वैद्यकीय अधिकांकचे पदे भरलेले आहे. तर नगरसूल येथील पदे रिक्त आहे. वैद्यकीय अधिकांकांची पदे पदोन्नतीने व नामनिर्देशनाने भरण्याची कार्यवाही सुरु असून, वैद्यकीय अधिकारी, गट-अ, ग्रेड पे ५४००/- मधील पदे जिल्हा स्तरावर जिल्हाधिकारी यांच्यामार्फत भरण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

पालघर जिल्हा परिषदेच्या अंतर्गत असलेल्या मासवण-काटाळे-नागझरी
या रस्त्याची दुरुस्ती करण्याबाबत

(४७) * २८९२० श्री.आनंद ठाकूर, श्री.हेमंत टकले, अॅड.राहुल नार्वेकर :
तारांकित प्रश्न क्रमांक १५८१२ ला दिनांक १ एप्रिल, २०१६ रोजी दिलेल्या
उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा
करतील काय :-

- (१) पालघर जिल्हा परिषदेच्या अंतर्गत असलेल्या मासवण-काटाळे-नागझरी या जवळपास नऊ किमीच्या रस्त्याची दुरुवस्था झालेली असून रस्त्यांवरील खड्ड्यात पडून अनेक अपघात झालेले आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर रस्त्यासाठी रुपये १ कोटी १५ लाखांचा निधी मंजूर असूनही रस्त्याचे काम सुरु करण्यात आलेले नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) अंशतः खरे आहे.

- (२) हे खरे नाही. मुख्यमंत्री ग्राम सडक योजनेंतर्गत या रस्त्याचे रुपये ५२८.८८ लक्ष किंमतीचे काम मंजूर असून प्रगतीपथावर आहे.
- (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मौजे लोणारे (ता.अलिबाग) येथील वन विभागाच्या जमिनीवर
अनधिकृत बांधकामे केल्याबाबत

(४८) * २९४११ श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा
खुलासा करतील काय :-

- (१) मौजे लोणारे (ता.अलिबाग) येथील संरक्षित वन सर्व्हे नं.१३ ब मध्ये १०० मीटर रुंदीचा सिमेंट कॉक्रीटचा रस्ता व अनधिकृत बंगल्याचे बांधकाम करण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर रस्त्याबाबत व अनधिकृत बांधकामाबाबत ग्रामस्थांनी व लोकप्रतिनिधींनी वन विभागाकडे तक्रार केली असून, वन विभागाचे अधिकारी दुर्लक्ष करतात, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच वनपाल कार्ला यांनी वन गुन्हा क्र. इ/०४/२०१२-१३ रोजी नोंदविला असून चार वर्षे होऊनही रस्त्याचे अतिक्रमण निष्कासीत केलेले नाही, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) मौजे लोणारे (ता.अलिबाग) येथील संरक्षित वन सर्व्हे नंबर १३ ब मध्ये ३ मीटर रुंदीचा व १२६.३० मीटर लांबीचा सिमेंट कॉक्रीटचा रस्ता तयार करण्यात आला होता. तसेच सदर क्षेत्रामध्ये अनधिकृतपणे बंगल्याचे बांधकाम करण्यात आले आहे, हे खरे आहे.

(२), (३) व (४) मौजे लोणारे येथील संरक्षित वन सर्व्हे नंबर १३ ब मध्ये करण्यात आलेल्या सिमेंट कॉक्रीटच्या रस्त्याबाबत कार्ला रा.गु.नं इ-४/२०१२-१३, दिनांक ९/११/२०१२ अन्वये वनगुन्हा नोंदविण्यात आलेला आहे. तसेच सदरचा रस्ता अनुक्रमे दिनांक ९/११/२०१२ व दिनांक २७/६/२०१३ रोजी चर खोदून प्रतिबंधित करणेत आलेला होता. तदनंतर दिनांक १८/६/२०१६ रोजी संपूर्ण रस्ताच जेसीबी मशीनचे सहाय्याने उखडून जाणे येणेसाठी प्रतिबंधित करण्यात आलेला आहे. तसेच ग्रामस्थ व लोकप्रतिनिधी यांनी केलेल्या तक्रारीनुसार बंगल्याचे बांधकामाबाबत कार्ला रा.गु.नं.ई-८/२०१६-१७, दिनांक १८/७/२०१६ अन्वये वनगुन्हा नोंदविला आहे. सदरचे बांधकाम कोणत्या जागेवर आहे याबाबत विवाद निर्माण झाल्याने वनक्षेत्रपाल, अलिबाग, वन विभागाचे सर्व्हेक्षक व क्षेत्रिय कर्मचारी यांनी उपअधिक्षक, भूमि अभिलेख, अलिबाग यांचेसमवेत माहे डिसेंबर, २०१६ मध्ये संयुक्त मोजणी केली आहे. त्यानुसार सदर बांधकाम हे, संरक्षित वनक्षेत्रात असल्याचे निष्पन्न झाल्याने वनक्षेत्रपाल, अलिबाग यांनी सदर बांधकाम जप्त करून वनविभागाच्या ताब्यात घेतले आहे. तसेच नोंदविण्यात आलेले वनगुन्हाचे प्रकरणी श्री.श्रीनिवास बाळाराम भगत यांचेविरुद्ध दिनांक ४/३/२०१७ रोजी प्रथमवर्ग न्यायदंडाधिकारी, अलिबाग यांचे न्यायालयात प्रकरण दाखल करण्यात आले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

चंद्रपूर येथे शासकिय दंत व नर्सिंग महाविद्यालय सुरु करण्याबाबत

(४९) * २७०६५ प्रा.अनिल सोले : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) चंद्रपूर येथे शासकिय दंत व नर्सिंग महाविद्यालय सुरु करण्याबाबतचा प्रस्ताव वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालयाला सादर करण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, दंत महाविद्यालयाकरीता जागा उपलब्ध झाल्यास दंत महाविद्यालय कोणत्या वर्षापासून सुरु करण्यात येणार आहे,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) हे अंशतः खरे आहे.

चंद्रपूर येथे शासकीय दंत महाविद्यालय सुरु करण्याबाबतचा प्रस्ताव संचालनालयास प्राप्त झालेला आहे. तसेच नर्सिंग महाविद्यालय सुरु करण्याबाबतचा प्रस्ताव संचालनालय व या विभागास प्राप्त झालेला नाही.

- (२) मा.मंत्रीमंडळाची तसेच केंद्र शासनाची व भारतीय दंत परिषदेची मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर महाविद्यालय इमारत बांधकामाचा कालावधी विचारात घेता अंदाजे तीन वर्षात सुरु करता येऊ शकेल.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कोपरी (जि.ठाणे) आरोग्य केंद्रातील गैरसोई दूर करण्याबाबत

(५०) * २९७५१ श्री.रविंद्र फाटक, श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कोपरी (जि.ठाणे) येथील आरोग्य केंद्रामध्ये सफाई कामगार नसणे, राष्ट्रीय कार्यक्रमांतर्गत परिसरामध्ये फिरण्यासाठी आरोग्य विभागाचे वाहन नसणे, पोलिओ लसीकरणाची नवीन लस उपलब्ध नसणे, तसेच विविध रोगांसाठी लागणाऱ्या औषधांचा तुटवडा निर्माण होत असून तेथील नागरीकांची गैरसोय होत असल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये व त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) हे खरे नाही.

कोपरी येथील आरोग्य केंद्रात खालीलप्रमाणे सुविधा उपलब्ध आहेत :-

- राष्ट्रीय कार्यक्रमा अंतर्गत लसीकरण कार्यक्रम राबविण्यासाठी शासनाकडून नियमित लस साठा उपलब्ध करण्यात येतो. तसेच कोपरी आरोग्य केंद्रामध्ये पोलिओ व इतर लसी मुबलक प्रमाणात उपलब्ध आहेत.
- विविध रोगांसाठी लागणाऱ्या औषधांचा पर्याप्त साठा केंद्रात उपलब्ध आहे.
- आरोग्य केंद्रात एक सफाई कामगार नियुक्त आहे.
- राष्ट्रीय कार्यक्रमांतर्गत परिसरामध्ये फिरण्यासाठी दिवसाआड वाहन उपलब्ध करून देण्यात आले आहे.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात वाघ व बिबट्यांच्या वाढत्या शिकारीला प्रतिबंध घालण्याबाबत

(५१) * २६९८९ श्री.संजय दत्त, श्री.अमरिशभाई पटेल : तारांकित प्रश्न क्रमांक २०३५७ ला दिनांक २५ जुलै, २०१६ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) विदर्भात दोन वाघिणी आणि तीन बिबट्यांचे मृत्यू झाल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले असून या घटनांमध्ये वाढ होत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शिकारीची प्रकरणे हाताळण्यासाठी वनखात्याकडे कोणतीही स्वतंत्र यंत्रणा नसल्याचे तसेच जंगल व वन्यजीवांच्या रक्षणाची जबाबदारी असलेले वनाधिकारी मुख्यालयात राहत नसल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रश्नांबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व याप्रकरणात जबाबदारी टाळणाऱ्या अधिकारी व कर्मचा-यांवर कोणती कारवाई केली तसेच राज्यातील वाघ व बिबट्यांच्या वाढत्या मृत्यूच्या घटनांना प्रतिबंध करण्यासाठी कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) नागपूर जिल्ह्यात माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये दोन वाघिणी आणि तीन बिबट्यांचा मृत्यू झाल्याच्या घटना घडल्या आहेत तथापि या घटनांमध्ये वाढ होत असल्याचे निदर्शनास आलेले नाही.

(२) वन विभागातील ६ वन्यजीव कार्यालयात वन्यजीव गुन्ह्यातील संशयितांचा छडा लावण्यासाठी सायबर कक्ष निर्माण करण्यात आलेले आहेत. मुख्य वनसंरक्षक, पेंच व्याघ्र प्रकल्प कार्यालयात शिकार प्रतिबंधक कक्ष असून त्यावर सहाय्यक वनसंरक्षक दर्जाचा अधिकारी नियुक्त आहे.

काही महत्वाच्या शिकार प्रकरणात सीबीआयची मदत घेण्यात आली आहे. वन व वन्यजीवांच्या रक्षणाची जबाबदारी असणारे मुख्यालयात रहात नसल्याचे निदर्शनास आलेले नाही.

(३) उपरोक्त घटनांतील ३ संशयित व्यक्तींना अटक करण्यात आली असून त्यांना न्यायालयासमोर हजर करण्यात आले होते, त्यातील एका संशयितास जामीन मंजूर करण्यात आला असून दोन आरोपींची न्यायालयीन कोठडीत रवानगी करण्यात आली आहे. सदर घटनांचा पुढील सखोल तपास चालू आहे.

वाघ व बिबट्यांच्या संवर्धन/संरक्षणार्थ खालीलप्रमाणे उपाययोजना करण्यात येतात.

- विदर्भातील पाचही व्याघ्र प्रकल्पात ४ विशेष व्याघ्र दलांची (STPF) स्थापना करण्यात आली आहे. सदर व्याघ्र दलाकडून नियमितपणे गस्त केली जात आहे. तसेच वाघांच्या मृत्यूचे प्रमाण रोखण्यासाठी व त्यांच्या संरक्षणाच्या दृष्टीने खालीलप्रमाणे उपाययोजना करण्यात येतात.
- महसूल विभाग स्तरावर अपर विशेष पोलीस महानिरीक्षक व जिल्हा स्तरावर पोलीस अधिक्षक हे अध्यक्ष असलेले व्याघ्र कक्षांची निर्मिती करण्यात आली असून त्यामध्ये वन/वन्यजीव विभाग, विद्युत विभाग, रेल्वे पोलीस, इ. सदस्य आहेत.
- व्याघ्र कक्षाच्या सभेमध्ये व्याघ्र संरक्षणाबाबत समन्वयाने कार्यवाही करण्यात येत असते.
- सर्व व्याघ्र प्रकल्प क्षेत्रात वायरलेस यंत्रणा कार्यान्वित करण्यात आली आहे.
- जंगलामध्ये आवश्यक त्या ठिकाणी निरीक्षण मनोरे उभारण्यात आले आहे.

- वन्यप्राण्यांच्या हालचालींचे सनियंत्रण ठेवण्याकरीता कॅमेरा ट्रॅप, जीपीएसचा वापर केला जातो.
 - संरक्षित क्षेत्रातील नैसर्गिक पाणवठे, कृत्रिम पाणवठ्याची वनकर्मचाऱ्यांमार्फत नियमित तपासणी करण्यात येते.
 - शिकाऱ्याबाबत गोपनियरित्या माहिती संकलित करण्यात येते.
 - वनसंरक्षणात लोकांचा सहभाग वाढवा म्हणून वनालगत असलेल्या गावांमध्ये ग्रामस्थांची वनसंरक्षण समितीची स्थापना करण्यात आली असून त्यांची संरक्षणांच्या कामात मदत घेण्यात येते.
 - अमरावती, चंद्रपूर व नागपूर येथे Sniffer Dog ठेवण्यात आले असून त्यांचेद्वारे नियमितपणे रेल्वे स्टेशन / बस स्टॅंड / आठवडी बाजार व संशयास्पद ठिकाणी वन्यप्राण्यांचा अवैध व्यापार, वाहतूक याचा शोध घेण्यात येतो.
 - वनक्षेत्रांमधून जाणाऱ्या विद्युत लाईनवर नियमितपणे गस्त करण्यात येते. तसेच विद्युत विभागातील अधिकारी व कर्मचारी यांचेशी नियमितपणे संपर्क ठेवला जातो व संबंधीत सबस्टेशनचे कार्यक्षेत्रात विद्युतप्रवाह खंडीत झाल्यास त्यांची माहिती घेवून विद्युतप्रवाहाद्वारे वन्यप्राण्यांच्या शिकारीचा प्रयत्न झाला किंवा कसे याची शहानिशा करण्यात येते.
 - वनकर्मचाऱ्यांमार्फत वनक्षेत्रात रात्र/दिवस नियमितपणे तसेच पावसाळी विशेष गस्त घालण्यात येते.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे मुंढेवाडी (ता.पंढरपूर, जि.सोलापूर) येथे भीमा नदीवरील
बंधाऱ्याची दुरुस्ती करण्याबाबत**

(५२) * २९६६२ श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.श्रीकांत देशपांडे : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे मुंढेवाडी (ता.पंढरपूर, जि.सोलापूर) येथे भीमा नदीवर मुंढेवाडी व अर्जूनसौंड या दोन गावांना जोडणाऱ्या बंधाऱ्याची दूरवस्था झाली असून सदर बंधाऱ्यावर अर्जूनसौंड या गावाकडे सुमारे ३ फुट व्यासाचा खड्डा पडला आहे व तो खड्डा स्थानिक नागरिकाकडून मातीने भरून घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदर बंधारा दुरुस्त करणेसाठी मा.सार्वजनिक बांधकाम मंत्री यांनी आदेश देऊनही संबंधित क्षेत्रिय अधिका-यांनी कोणतीही कार्यवाही केली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) हे अंशतः खरे आहे.

कोल्हापूरी बंधारे साधारणपणे जड वाहतुकीसाठी संकल्पीत नसतात. मात्र भीमा नदीवर वाहतुकीसाठी पुळूज ते पंढरपूर दरम्यान पुल नसल्याने या भागातील सर्व प्रकारची वाहतुक मुंढेवाडी या बंधा-याच्या पुलावरून होत असल्यामुळे सदर बंधा-यावर अर्जूनसोंड या गावाकडे सुमारे ३ फुट व्यासाचा खड्डा पडला होता. या खड्ड्याची तात्पुरत्या स्वरूपातील दुरुस्ती करण्यात आलेली आहे.

- (२) स्लॅबची दुरुस्ती करणे व खराब झालेले वेअरिंगकोटची दुरुस्ती करणे इत्यादी कामासाठी निविदा काढून कार्यारंभ आदेश देण्यात आलेले आहेत.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**औषधांचा पुरवठा करणाऱ्या कंत्राटदारांचे बील थकविल्याने
औषधांचा पुरवठा बंद करण्यात आल्याबाबत**

- (५३) * २६९३९ श्री.नारायण राणे, श्री.जगन्नाथ शिंदे, अॅड.अनिल परब, श्रीमती स्मिता वाघ, अॅड.जयदेव गायकवाड, श्री.रविंद्र फाटक, श्री.प्रविण दरेकर : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) राज्यातील सोळा शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयांसाठी वैद्यकीय शिक्षण विभागाने २०१४-२०१५ मध्ये रुपये १२७ कोटीची खरेदी केली तर २०१५-२०१६ मध्ये रुपये १४५ कोटीची आणि २०१६-२०१७ मध्ये रुपये १४५ कोटीची आणि २०१६-२०१७ साठी रुपये १५६ कोटीची औषधाची खरेदी पुरवठादारांकडून करण्यात आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, वैद्यकीय महाविद्यालयांमध्ये औषधांचा पुरवठा करणाऱ्या कंत्राटदारांना पुरवठा केलेल्या औषधांची रुपये ६० कोटींची देयके शासनाने थकविल्याने २७ पुरवठादारांनी औषधांचा पुरवठा बंद करून वेळेत पैसे मिळत नसल्याबाबतची तक्रार माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये मा.मुख्यमंत्र्यांकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने वैद्यकीय महाविद्यालयातील औषधांचा पुरवठा बंद होऊ नये यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) वैद्यकीय शिक्षण विभागाच्या नियंत्रणाखालील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालये संलग्नती रुग्णालयांसाठी सन २०१४-१५ मध्ये रुपये ९९ कोटी, सन २०१५-१६ मध्ये रुपये ९५ कोटी आणि सन २०१६-१७ मध्ये फेब्रुवारी, २०१७ पर्यंत रुपये ९० कोटी इतक्या रकमेची औषधे/सर्जिकल ड्रगज यांची खरेदी करण्यात आली आहे.

(२) अशा आशयाची तक्रार शासनास प्राप्त झाली आहे.

(३) औषध खरेदीसाठी मंजूर झालेला निधी देयकांचा प्रलंबित कालावधी विचारात घेऊन पुरवठादारांना समप्रमाणात वितरीत करण्याची कार्यवाही करण्याबाबत संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन यांना कळविण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मोखाडा (जि.पालघर) तालुक्यातील भूकबळी गेलेल्या मुलास मदत मिळण्याबाबत

(५४) * २९३२७ श्रीमती विद्या चव्हाण : तारांकित प्रश्न क्रमांक २४८५९ ला दिनांक ६ डिसेंबर, २०१६ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय महिला व बाल कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सन २०१६ च्या पावसाळ्यात मोखाड्यात कुपोषणामुळे भूकबळी गेलेल्या सागर वाघच्या आई-वडिलांना मा.महिला आणि बालविकास मंत्र्यांनी आश्वासन दिलेली मदत देण्यात आलेली नसल्याचे दिनांक १ फेब्रुवारी, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले, चौकशीच्या अनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे नाही.

जिल्हा परिषद अर्थसंकल्प २०१६-१७ मधून महिला व बाल विकास विभाग, जिल्हा परिषद, पालघर मार्फत राबविण्यात येणा-या महिलांना साहित्य पुरविणे अंतर्गत महिलांना घरघंटी पुरविणे या योजनेतर्गत मोखाडा तालुक्यातील मृत बालक सागर वाघ याची आई श्रीमती सीता शिवा वाघ यांना रोजगार व स्वयंरोजगारासाठी घरघंटी लाभार्थी म्हणून महिला व बाल कल्याण समितीने निवड केले असून निधी वर्ग करण्याची कार्यवाही चालू आहे.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

पैठण (जि.औरंगाबाद) येथे रुग्णालयासाठी जागा उपलब्ध करून देण्याबाबत

(५५) * २८९०६ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.धनंजय मुंडे, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पैठण (जि.औरंगाबाद) येथे सन २०१३ मध्ये २०० खाटांचे शासकीय महिला व बाल रुग्णालय मंजूर झाले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, औरंगाबाद शहरात शासनाची हजारो एकर जमीन उपलब्ध असून रुग्णालयासाठी आवश्यक असणारी ७ एकर जागा उपलब्ध होत नसल्याने रुग्णालयाचे काम प्रलंबित आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच सदर रुग्णालयाकरिता पैठण रोडवरील वक्फ बोर्डाच्या जागेची मागणी करण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर रुग्णालय सुरू झाल्यावर घाटी रुग्णालयाचा २५ ते ३० टक्के ताण कमी होणार असल्याने शासनाने रुग्णालय उभारणीसाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) होय. हे खरे आहे.

(२) अंशतः खरे आहे.

जिल्हा शल्य चिकित्सक, औरंगाबाद यांचेमार्फत जून, २०१३ रोजी पासून जिल्हाधिकारी, औरंगाबाद जिल्हा क्षयरोग अधिकारी, भूमि अभिलेख कार्यालय, उपनिबंधक सहकारी संस्था, तहसिलदार, मा.आयुक्त, मनपा, सिडको प्रशासक, शासकीय दुध डेअरी, कार्यकारी अभियंता, औरंगाबाद या सर्व वरिष्ठ अधिकाऱ्यांना प्रत्यक्ष भेट देऊन तथा वारंवार पत्रव्यवहार करून पाठपुरावा करण्यात आला आहे व जागा मिळणेबाबत कार्यवाही सुरु आहे. औरंगाबाद शहरामध्ये महिला नवजात शिशु रुग्णालय स्थापन करण्यासाठी जागा, पाणी व वीज ज्याठिकाणी उपलब्ध असेल व जनतेसाठी सोईचे राहिल अशा ठिकाणी ७ एकर जागा मिळण्याबाबत विनंती करण्यात आली आहे. तसेच विविध शासकीय कार्यालयामध्ये देखील जागेची मागणी केली आहे.

(३) होय, हे खरे आहे.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

जांभोरा (जि.यवतमाळ) येथील शेतकऱ्यांना सिंचन विहिरी मंजूर करण्याबाबत

(५६) * २८०४८ प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री

पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जांभोरा (जि.यवतमाळ) येथील अल्पभूधारक शेतकरी सिंचन विहिरींपासून वंचित असून वारंवार विभागाकडे पाठपुरावा करूनही विहिरी मंजूर होत नसल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त शेतकऱ्यांनी जिल्हाधिकारी, यवतमाळ यांच्याकडे लेखी निवेदन दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर निवेदनाच्या अनुषंगाने अल्प भूधारक शेतकऱ्यांना सिंचन विहिरी मिळण्याकरिता तसेच सिंचन विहिरी मंजूर न करणाऱ्या अधिकारी व कर्मचाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल : (१) व (२) होय.

जांभोरा (जि.यवतमाळ) येथील शेतकऱ्यांचे जिल्हाधिकारी, यवतमाळ यांना निवेदन प्राप्त झाले आहे.

- (३) वरिष्ठ भूवैज्ञानिक भुजल सर्वेक्षण विकास यंत्रणा यांचे दिनांक ८/११/२०१६ रोजीच्या पत्राचे निकषानुसार मौजा जांभोरा (जि.यवतमाळ) येथे ४० विहिरी प्रस्तापित होऊ शकतात. तथापि, येथे एकूण ५९ विहिरी अस्तित्वात आहेत. जांभोरा येथे अस्तित्वात असलेल्या क्षेत्रफळानुसार उपलब्ध असलेल्या विहिरींची संख्या जास्त असल्यामुळे सदर गावात शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने विहिरी मंजूर करता येणार नाहीत. त्यामुळे विहिरी ऐवजी शेततळे किंवा रिचार्ज पिट घेण्याबाबत संबंधित लाभार्थ्यांना सूचित करण्यात आले आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात पोषण आहार कृती आराखडा राबविण्याबाबत

(५७) * २७७३३ श्री.शरद रणपिसे : तारांकित प्रश्न क्रमांक २३७२५ ला दिनांक ६ डिसेंबर, २०१६ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय महिला व बाल कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील सुमारे ७०,४५,४९३ सहा वर्षाखालील बालके, गर्भवती आणि स्तनदा मातांना पोषण आहार पुरविण्यासाठी महिला व बाल विकास विभागाने पोषण कृती आराखडा तयार केलेला असून यासाठी वार्षिक सुमारे रुपये १३०० कोटी निधी खर्च होणार आहे तसेच राज्यातील आदिवासी जिल्ह्यांमधील अंगणवाड्यांना थेट अनुदान देण्याचा आराखडा आदिवासी विभागाने तयार केल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त पोषण कृती आराखड्याचे स्वरूप काय आहे, पोषण आहार कशाप्रकारे व कोणत्या यंत्रणांमार्फत लाभार्थ्यांना पुरविण्यात येणार आहे, तसेच सदर पोषण आहार पुरवठ्यात काही त्रुटी राहू नयेत व अपायकारक होऊ नये यासाठी दक्षता घेण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) तसेच अंगणवाड्यांना थेट अनुदान देण्याची योजना राज्यातील सोळा जिल्ह्यांमध्ये राबविण्यात येणार असल्यामुळे गर्भवती, स्तनदामाता आणि बालकांना चौरस आहार वेळेवर मिळणार असून माता आणि बालमृत्यू कमी होणार आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, या अनुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे काय,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय.

अनुसूचित क्षेत्र व अतिरीक्त आदिवासी क्षेत्रात राबविण्यात येत असलेल्या भारतरत्न डॉ.ए.पी.जे.अब्दुल कलाम अमृत आहार योजनेसाठी अंगणवाडी अंतर्गत असलेल्या आहार समितीच्या बँक खात्यामध्ये निधीचे थेट वितरण करण्यासाठी संगणकीकृत अमृत प्रणालीची अंमलबजावणी करण्यासंदर्भात आदिवासी विकास विभागाने निर्णय घेतलेला आहे.

(२) केंद्र शासनाच्या Supplementary Nutrition (Under the ICDS Scheme) Rules २०१५ मध्ये अंगणवाडीतील लाभार्थ्यांना सुधारित दर मंजूर केल्यानुसार एबाविसेयो अंतर्गत अंगणवाडीच्या कार्यक्षेत्रात येणा-या लाभार्थ्यांना खालीलप्रमाणे पुरक पोषण आहार देण्यात येईल.

- १) ६ महिने ते २ वर्ष पर्यंतची सर्वसाधारण बालके यांना- THR (Infant Food Recepties)
- २) २ वर्ष ते ३ वर्षांपर्यंतची सर्वसाधारण बालके यांना आहार घरी घेवून खाण्यासाठी देणे (THR)
- ३) गरोदर स्त्रिया व स्तनदा माता यांना आहार घरी घेवून खाण्यासाठी देणे (THR)
- ४) ३ ते ६ वर्ष वयोगटाच्या लाभार्थ्यांना Pre- Cooked Meal व सकाळचा नाश्ता देण्यात येणार आहे. त्यात २२ प्रकारच्या पाककृती देण्यात येणार आहेत.
- ५) किशोरवयीन मुली (सबला योजनेतर्गत) यांना आहार घरी घेवून खाण्यासाठी देणे (THR)

कुपोषित बालकांसाठी Energy Dence Nutrititious Food (EDNF) व गरोदर स्तनदा मातांना Micro-nutrient suppliment देण्यात येईल.

सदर कृती आराखड्याची अद्याप अंमलबजावणी सुरु झालेली नाही तथापी, सदर कृती आराखड्याची अंमलबजावणी करतांना काही त्रुटी आढळल्यास पुढील आवश्यक ती कार्यवाही करण्यात येईल.

(३) हे खरे नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नागपूर व ठाणे प्रादेशिक मनोरुग्णालयात मनोरुग्णांना
औषधे उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(५८) * २९८२० श्री.हेमंत टकले, श्री.सुनिल तटकरे, श्रीमती विद्या चव्हाण, अॅड.जयदेव गायकवाड, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.अनिल भोसले, श्री.परिणय फुके, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर व ठाणे या प्रादेशिक मनोरुग्णालयात ५० टक्के औषधांचा तुटवडा असून मनोरुग्णांना शांत करणारे 'ओलॅन्झापीन' व 'हॅलो पेरिडॉल' ही औषधे माहे डिसेंबर, २०१५ पासून रुग्णालयात उपलब्ध नाहीत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर औषधे उपलब्ध नसल्याने मनोरुग्णांचे हाल होऊन मनोरुग्ण आक्रमक होत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, चौकशीच्या अनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत : (१) व (२) हे खरे नाही.

नागपूर व ठाणे येथील प्रादेशिक मनोरुग्णालयात ओलॅन्झापीन व हॅलो पेरिडॉल या औषधांचा तुटवडा नाही.

मानसिक आरोग्य विभागाच्या अत्यावश्यक औषधांची यादी करण्यात आली असून त्यामध्ये ४७ औषधांचा समावेश आहे. सदरहू औषधे ११ गटांमध्ये विभागण्यात आली असून रुग्णांना संबंधित गटामधील पर्यायी औषध उपलब्ध राहिल याची दक्षता घेण्यात येते.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

गोदावरी सिंचन महामंडळाचे कार्यकारी संचालकांनी केलेल्या गैरव्यवहाराबाबत

(५९) * २७८२१ अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.जगन्नाथ शिंदे : सन्माननीय

जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात सिंचन प्रकल्पांचे काम देण्यापूर्वी संबंधित कंत्राटदारांकडून घेतलेली सुरक्षा ठेव रक्कम, कर्मचाऱ्यांनी विविध वसुलीतून जमा केलेली रक्कम सिंचन महामंडळांच्या वेगवेगळ्या खात्यावर स्वनिधी म्हणून राखीव स्वरूपात ठेवली जाते व शासनाचे परवानगीशिवाय हा निधी खर्च करता येत नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, गोदावरी सिंचन महामंडळाचे कार्यकारी संचालक यांनी शासनाची परवानगी न घेताच, आपल्या मर्जीतील कंत्राटदारांना स्वनिधीतून रकमेचे वाटप करून ते माहे जून, २०१६ मध्ये परदेशवारीसाठी गेले होते, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच परदेश दौऱ्यावर जाण्यापूर्वी कंत्राटदारांना स्वनिधीतून रकमा नियमबाह्यरित्या देऊन अंदाजे रुपये १०० कोटीचा आर्थिक गैरव्यवहार झाल्याचे दिनांक २४ डिसेंबर, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, या प्रकरणाच्या तक्रारी शासनाकडे प्राप्त झाल्यावर त्याची चौकशी करण्यासाठी पुणे येथील कृष्णा खोरे सिंचन महामंडळाचे कार्यकारी संचालक यांचे अध्यक्षतेखालील शासनाने नेमलेल्या समितीने चौकशी करून आपला अहवाल शासनास सादर केल्याचे माहे डिसेंबर, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(५) असल्यास, सदर अहवालात काय नमूद करण्यात आले व त्यानुसार संबंधित दोषींवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) हे खरे नाही.

सिंचन महामंडळाच्या अधिनियमातील तरतुदीनुसार स्वनिधी ठेवण्याचे व तो खर्च करण्याचे अधिकार महामंडळास आहेत.

(२) हे खरे नाही.

कार्यकारी संचालकांनी स्वनिधीतून कोणत्याही रकमेचे वाटप केलेले नाही.

कार्यकारी संचालक हे शासनाची परवानगी घेऊन दिनांक ३०/५/२०१६ ते २४/६/२०१६ या कालावधीत खाजगी कामानिमित्त परदेश दौऱ्यावर गेले होते.

(३) हे खरे नाही.

- (४) हे खरे नाही.
 (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबईतील जीटी रुग्णालयात वैद्यकीय सामुग्रीची
 विनापरवाना खरेदी विक्री सुरु असल्याबाबत**

**(६०) * २९६५३ अॅड.अनिल परब : सन्माननीय अन्न आणि औषध प्रशासन
 मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-**

- (१) मुंबईतील जीटी रुग्णालयात ऑर्थोपेडिक वैद्यकीय सामुग्रीची विनापरवाना खरेदी-विक्री सुरु असल्याचे तसेच अन्न व औषध प्रशासनाने टाकलेल्या धाडीमध्ये प्रत्यारोपणासंबंधीत सामुग्रीचा रुपये ४ लाखाचा साठा जप्त करण्यात आल्याचे माहे फेब्रुवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
 (२) तसेच नांदेडमधून अशाच प्रकारे विनापरवाना वैद्यकीय सामुग्री विक्री करणारी टोळी कार्यरत असून सदर धाडीत रुपये एक कोटी सात लाखाची सामुग्री जप्त करण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,
 (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने संबंधित दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीष बापट : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) जी.टी. रुग्णालय, मुंबई येथे सापडलेल्या अस्थिव्यंग सामुग्रीबाबत अधिष्ठाता, सर ज.जी. रुग्णालय मुंबई यांनी चौकशी समिती नेमली आहे. तसेच आयुक्त, अन्न व औषध प्रशासन यांचेकडून ऑसलेपॉयस एंटरप्रायजेस, नांदेड या पेढीवर तसेच त्यांनी अस्थिव्यंग सामुग्रीचा पुरवठा केलेल्या २२ विक्रेत्यांकडील अंदाजे १ कोटी ७ लाखाचा माल जप्त करून त्यांचेवर कारवाई सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सीना कोळेगाव (ता.परंडा, जि.उस्मानाबाद) धरणावर उपसा
जलसिंचन योजना कार्यान्वित करणेबाबत**

(६१) * २९८३४ श्री.तानाजी सावंत : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सीना कोळेगाव (ता.परंडा, जि.उस्मानाबाद) हे धरण सन २०१४ मध्ये कार्यान्वित करण्यात आले असून पंपिंग स्टेशन व मशिनरीच्या कामामध्ये तांत्रिक बिघाड असल्यामुळे लाभार्थी शेतक-यांना या धरणात मुबलक पाणी असून सुध्दा सिंचनासाठी वापरता येत नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, स्थानिक शेतक-यांना या धरणातील पाणी शेती व सिंचनासाठी उपलब्ध करण्यासाठी उपसा जलसिंचन योजना कार्यान्वित करण्याची स्थानिकांकडून मागणी होत आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सीना कोळेगाव या धरणावरील उपसा जलसिंचन योजना कार्यान्वित करण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) अंशतः खरे आहे.

सीना कोळेगांव प्रकल्पावर परंडा बाजू उ.सि.यो. व करमाळा बाजू उ.सि.यो. या दोन उपसा सिंचन योजना आहेत. परंडा उपसा सिंचन योजना सन २०१३-१४ मध्ये कार्यान्वित करण्यात आलेली आहे. त्यानंतर सातत्याने दुष्काळी परिस्थिती असल्यामुळे धरणामध्ये पुरेसा पाणीसाठा न झाल्यामुळे सन २०१४-१५, २०१५-१६ या वर्षामध्ये योजना कार्यान्वित होऊ शकलेली नाही.

दिनांक ६/१/२०१७ रोजी करमाळा बाजू उ.सि.यो. कार्यान्वित करण्यात आलेली आहे. तसेच परंडा बाजू उपसा सिंचन योजनेची ऑक्टोबर-२०१४ रोजी रोहित्रची (ट्रान्सफॉर्मर) साहित्य चोरी झाल्यामुळे चालू वर्षी ही योजना चालू होऊ शकलेली नाही. तथापी सीना कोळेगाव प्रकल्पावरील १०२०० हे. प्रकल्पिय सिंचन क्षेत्रापैकी ३७०० हे. क्षेत्रावर लाभधारक शेतकरी धरणावर वैयक्तिक पाईपलाईनव्दारे पाणी उपसा करून सिंचनाचा लाभ घेत आहेत.

(२) होय.

(३) परंडा उपसा सिंचन योजनेच्या, रोहित्र दुरुस्ती करणेत येईल. याबाबतची निविदा कार्यवाही प्रगतीत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नरखेड (जि.नागपूर) पंचायत समितीमध्ये सायकल व
शिलाई मशिन वाटपात गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(६२) * २७३४४ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.जयवंतराव जाधव,
श्री.नरेंद्र पाटील : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील
काय :-

- (१) नरखेड (जि.नागपूर) पंचायत समितीच्यावतीने तालुक्यातील लाभार्थींना सायकल व शिलाई मशिन वाटप करताना गैरव्यवहार झाल्याचे तसेच १२ वी पर्यंतच्या शाळकरी मुला-मुलींना अर्धे सत्र संपूनही सायकली वाटप न झाल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच नागपूर जिल्हा परिषदेतर्गत समाजकल्याण विभाग व शिक्षण विभागामार्फत अनुसूचित जाती व जमातीच्या विद्यार्थी व बेरोजगार तरुणांना नरखेड पंचायत समिती मार्फत वितरीत होणारे साहित्य वडविहारा गावातील एका शेतकऱ्याच्या गोठ्यात दिनांक २५ जानेवारी, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, नरखेड तालुक्यातील अनेक लाभार्थ्यांचे यादीत नाव असूनही ते लाभपासून वंचित राहिल्याने यासंबंधी जिल्हा परिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी त्रिसदस्यीय समितीमार्फत चौकशी केली असून सदर समितीचा अहवाल सादर झालेला नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधितांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे आहे.

दिनांक १३/२/२०१७ रोजी त्रिसदस्यीय समितीने दिलेल्या चौकशी अहवालानुसार निदर्शनास आले आहे.

(२) हे खरे आहे.

दिनांक २४/०१/२०१७ रोजीच्या वडविहीरा गावातील स्थळ पंचनाम्यानुसार शेतकऱ्यांच्या शेतात सापडलेले साहित्य त्या शेतकऱ्यांच्या परिवारातील सदस्यांचे आढळून आले.

(३) व (४) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर व अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर यांचे अध्यक्षतेखाली त्रिसदस्यीय चौकशी समितीचा अहवाल सादर केला असून कार्यवाही प्रस्तावित आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील ग्रामपंचायतींना विकास कार्यक्रमात सहभागी करून घेण्यासंदर्भात योजना आखण्याबाबत

(६३) * २७६९४ डॉ.अपूर्व हिरे : तारांकित प्रश्न क्रमांक २३५१४ ला दिनांक ६ डिसेंबर, २०१६ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील सर्व ग्रामपंचायतींना विकास कार्यक्रमात सहभागी करून घेण्याकरिता स्मार्ट सिटीच्या धर्तीवर "स्मार्ट ग्राम" या नावाने नविन योजना राबविणेबाबतचा प्रस्ताव दिनांक ८ नोव्हेंबर, २०१६ रोजी मंत्रीमंडळ बैठकीस सादर करण्यांत येवून, सादर प्रस्तावास मंत्रीमंडळाने मान्यता दिली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, "स्मार्ट ग्राम" योजनेस मान्यता प्राप्त झालेल्या योजनेबाबतचा शासन निर्णय दिनांक २१ नोव्हेंबर, २०१६ रोजी निर्गमित करण्यांत आलेला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, "स्मार्ट ग्राम" योजनेत तालुका तसेच जिल्हास्तरावर सहभागी किती ग्रामपंचायतींची जिल्हा निहाय "तालुका स्मार्ट ग्राम" व "जिल्हा स्मार्ट ग्राम" म्हणून निवड करण्यांत आलेली आहे,

(४) ग्रामपंचायतींना "तालुका स्मार्ट ग्राम" व "जिल्हा स्मार्ट ग्राम" म्हणून घोषित करण्याची कार्यवाही लवकर पूर्ण होण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) व (२) होय.

राज्यातील गावांचा शाश्वत विकास घडवून आणण्याकरीता पर्यावरणाचे संवर्धन, जतन व संरक्षण करून समृद्ध व संपन्न गावांची निर्मिती करण्याच्या दृष्टीने राज्यात सन २०१०-२०११ पासून पर्यावरण संतुलित समृद्ध ग्राम योजना राबविण्यात येत होती. सदर योजनेचे रूपांतर करून स्मार्ट ग्राम योजना राबविण्याच्या निर्णयास दिनांक ८/११/२०१६ रोजी झालेल्या मंत्रीमंडळ बैठकीत मान्यता देण्यात आली. त्याअनुषंगाने शासन निर्णय दिनांक २१/११/२०१६ रोजी निर्गमित करण्यात आला आहे.

(३) व (४) स्मार्ट ग्राम योजना ही द्विस्तरीय योजना आहे. या योजनेतर्गत, शासनाकडून निर्धारित करण्यात आलेल्या निकषांच्या आधारे ग्राम पंचायतींनी सुरुवातीस स्व-मुल्यांकन करावयाचे आहे. तदनंतर योजनेतील कार्यपध्दतीनुसार सदर स्व-मुल्यांकनामध्ये सर्वाधिक गुण असलेल्या २५% ग्रामपंचायतींची प्रत्यक्ष क्षेत्रियस्तरावर गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती यांच्या अध्यक्षतेखालील तालुकास्तरीय तपासणी समितीकडून त्यांना गुणांकन देण्यात येणार आहे. सदर गुणांकनामध्ये सर्वाधिक गुण प्राप्त ग्रामपंचायतींची निवड तालुका स्मार्ट ग्राम ग्रामपंचायत म्हणून करण्यात येणार आहे. सर्व तालुका स्मार्ट ग्राम ग्रामपंचायतींचे साधारण तीन महिन्यांनंतर पुनर्मुल्यांकन करून पुनर्मुल्यांकनामध्ये सर्वाधिक गुण प्राप्त ग्रामपंचायतींची जिल्हा स्मार्ट ग्राम म्हणून निवड करण्यात येणार आहे.

सदर योजनेत राज्यातील प्रत्येक तालुक्यातून १ व जिल्ह्यांतून १ ग्रामपंचायतींची अनुक्रमे तालुका स्मार्ट ग्राम व जिल्हा स्मार्ट ग्राम म्हणून निवड करावयाची आहे. यानुषंगाने क्षेत्रियस्तरावर कार्यवाही सुरू असून राज्यातील सर्व जिल्ह्यामधील ३५१ तालुक्यांपैकी २८२ तालुक्यांनी "तालुका स्मार्ट ग्राम" ग्रामपंचायतींची निवड केली आहे. उर्वरित ६९ तालुक्यांमध्ये तालुका स्मार्ट ग्राम ग्रामपंचायत निवडीची प्रक्रीया अंतिम टप्प्यात आहे.

सदर तालुका स्मार्ट ग्राम मधून दिनांक १ मे २०१७ पूर्वी जिल्हा स्मार्ट ग्राम निवड करण्याची कार्यवाही शासन निर्णय दिनांक २१ नोव्हेंबर, २०१६ अन्वये करावयाची आहे. सदर कार्यवाही विहित कालावधीत पूर्ण करण्यात येईल.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**येवला (जि.नाशिक) तालुक्यातील इंदिरा आवास घरकुल
प्रस्तावास मंजूरी मिळण्याबाबत**

(६४) * २७१७९ श्री.जयवंतराव जाधव : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) येवला (जि.नाशिक) तालुक्यातील इंदिरा आवास योजनेतर्गत ३४९१ दारिद्र्य रेषेखालील लाभार्थ्यांच्या घरकुल प्रस्तावास मंजूरी मिळणेसाठी जिल्हाधिकारी, नाशिक यांनी दिनांक ११ जानेवारी २०१६ रोजी वा त्यासुमारास बैठक घेतली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, प्रशासकीय विलंबामुळे वंचित राहिलेल्या उक्त प्रस्तावाच्या मंजूरीसाठी स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक १६ नोव्हेंबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास शासनाकडे मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) व (२) होय.

(३) उक्त प्रस्तावातील ३४९१ लाभार्थ्यांचा समावेश इंदिरा आवास योजनेच्या मूळ प्रतीक्षा यादीत नसल्याने त्यांना घरकुलाचा लाभ देण्यात आला नाही.

तथापि, शासनाच्या दिनांक २७ जानेवारी, २०१६ रोजीच्या शासन परिपत्रक क्रमांक इंआयो-२०१६/प्र.क्र.४१/ योजना-१० अन्वये इंदिरा आवास योजनेतर्गत अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व अल्पसंख्यकांच्या बेघर/कच्चे घर असलेल्या कुटूंबांच्या याद्या सुधारित करण्याचे अधिकार विभागीय आयुक्त ऐवजी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद यांना देण्यात आले आहे.

उपरोक्त शासन परिपत्रकानुसार येवला तालुक्यातील ६४७ लाभार्थ्यांचा समावेश सुधारित प्रतीक्षा यादीत केला असून २७० लाभार्थ्यांना घरकुल बांधकामासाठी प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शहापूर (जि.ठाणे) तालुक्यातील मुख्यालयी न राहणाऱ्या
ग्रामसेवकांवर कारवाई करण्याबाबत**

(६५) * २९३७० श्री.आनंद ठाकूर, श्री.धनंजय मुंडे, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.अनिल भोसले, अॅड.जयदेव गायकवाड, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.जगन्नाथ शिंदे : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शहापूर (जि.ठाणे) तालुक्यात ११० ग्रामपंचायती असून ९८ ग्रामसेवक आहेत मात्र त्यापैकी ८४ ग्रामसेवक मुख्यालयी राहत नसल्याने शासकीय कामांवर व स्वच्छ भारत अभियानांतर्गत हागणदारी मुक्त कामांवर परिणाम झाल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने मुख्यालयी न राहणाऱ्या, ग्रामपंचायतीत उपस्थित न राहणाऱ्या तसेच दैनंदिन कामात कामचुकारपणा करणाऱ्या ग्रामसेवकांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय,

(२) मुख्यालयी राहत नसलेल्या ८४ ग्रामसेवकांचा घरभाडे भत्ता माहे जानेवारी, २०१७ पासून बंद करण्यात आला आहे व पुढील शिस्तभंग विषयक कार्यवाही प्रस्तावित आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील वैद्यकीय रुग्णालयांमध्ये रुग्णांची होत असलेली फसवणूक

(६६) * २९४२७ श्री.जयंत पाटील, श्री.रविंद्र फाटक, श्री.संजय दत्त : सन्माननीय अन्न, नागरी पुरवठा व ग्राहक संरक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील अनेक वैद्यकीय रुग्णालयांमध्ये वापरण्यात येणाऱ्या आयव्ही कॅथेटर आवेष्टित उपकरणे व वस्तुंवरील घोषित केलेल्या किंमती व छापील माहितीमध्ये खाडाखोड करून अनेक रुग्णांची रुग्णालयांकडून फसवणूक केली जाते, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यानुषंगाने सदर रुग्णालयांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीश बापट : (१) वैधमापन शास्त्र अधिनियम व नियम यातील तरतुदीच्या अनुषंगाने वैद्यकीय रुग्णालयाची तपासणी ही बाब वैधमापन शास्त्र यंत्रणेत नवीन असल्याने याबाबत प्रायोगिक कार्यवाही म्हणून मुंबईतील काही रुग्णालयाची जानेवारी, २०१७ मध्ये तपासणी करण्यात आली.

या मोहीमेत मुंबई व्यतिरिक्त राज्यातील इतर वैद्यकीय रुग्णालयांची तपासणी करण्यात आलेली नाही.

(२) याप्रकरणी मे.फोर्टीज हॉस्पिटल, भांडूप यांचेविरुद्ध एक आवेष्टित वस्तु फॅब्रिल नॅचरल फायबर १०० ग्रॅम वरील किंमतीत खाडाखोड केल्याबद्दल व मे.ब्रीच कॅडी हॉस्पिटल यांचे विरुद्ध बँडेज रोल पॅकेज व कॉटन क्रिप बँडेज या आवेष्टित वस्तूवरील किंमतीत बदल केल्याबाबत आणि इतर उल्लंघनाबाबत मे.लिलावती हॉस्पिटल, बांद्रा, मे.कोकिलाबेन धिरुभाई अंबानी हॉस्पिटल,, अंधेरी, मे.एशियन हार्ट इन्स्टिट्यूट, बांद्रा, मे.ग्लोबल हॉस्पिटल, परेल, मे.डॉ.एल.एच.हिरानंदानी हॉस्पिटल, पवई, मे.सर एच.एन. हॉस्पिटल, (रिलायन्स फाऊंडेशन) यांचेविरुद्ध खटले दाखल केले आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

वडेगांव (ता.सावनेर, जि.नागपूर) येथे वाघीण व दोन सांबराचा संशयास्पद मृत्यू झाल्याबाबत

(६७) * २७१२० प्रा.अनिल सोले : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) वडेगांव (ता.सावनेर, जि.नागपूर) येथील शेतात एक वाघीण व दोन सांबराचा संशयास्पद मृत्यू झाल्याचे दिनांक १४ जानेवारी, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली काय, चौकशीच्या अनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यांत येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) व (२) वडेगाव ते महारकुंड रस्त्यालगत मौजे महारकुंड येथील शेतात १ वाघिण व २ सांबराचा विद्युत प्रवाहाने मृत्यू झाल्याचे दिनांक १३/०१/२०१७ रोजी निदर्शनास आले आहे.

उपरोक्त प्रकरणी २ आरोपींना अटक करण्यात आली असून त्यांना न्यायालयात हजर केले असता मा. न्यायालयाने त्यांची न्यायालयीन कोठडीत रवानगी केली आहे. सदर प्रकरणाचा पुढील सखोल तपास चालू आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

सिंधुदुर्ग जिल्ह्यात वन्यप्राण्यांचे हल्ले रोखण्यासाठी मोहिम राबविण्याबाबत

(६८) * २६९४० श्री.नारायण राणे, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर, श्री.सुजितसिंह ठाकूर : सन्माननीय वने मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सिंधुदुर्ग जिल्ह्यात प्राण्यांकडून माहे जून, २०१६ पासून मानवी वस्तीवर सुमारे ४१ वन्य प्राणी हल्ल्याचे प्रकार घडल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील वन्य प्राण्यांचे हल्ले रोखण्यासाठी तसेच नुकसान झालेल्या शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई देण्यासाठी वन विभागाने कोणती मोहिम राबविली आहे,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) जून, २०१६ पासून फेब्रुवारी, २०१७ अखेरपर्यंत सिंधुदुर्ग जिल्ह्यात वन्यप्राण्यांच्या हल्ल्यात मनुष्य जखमी झाल्याच्या २ घटना तर पशुधन हानीच्या ८२ घटना निदर्शनास आल्या आहेत.

(२) व (३) वन्यप्राण्यांद्वारे होणाऱ्या नुकसानीपोटी नुकसानग्रस्तास प्रचलित शासन निर्णयान्वये अनुज्ञेय असलेली आर्थिक नुकसान भरपाई अदा करण्यात येते.

मानव वन्यप्राणी संघर्ष रोखण्यासाठी खालीलप्रमाणे उपाययोजना करण्यात येतात.

- वन्यप्राण्यांना वनक्षेत्रात पिण्याचे पाणी उपलब्ध करून देण्यासाठी उपाययोजना केल्या जातात.

- काही क्षेत्रात वनहर्दीवर वन्यप्राणी प्रतिबंधक चर खोदण्यात आले आहेत, तसेच सौर कुंपण तयार घालण्यात आले आहे.
- Rescue Team तयार करण्यात आली आहे.
- मानव वन्यप्राणी संघर्ष रोखण्याच्या दृष्टीने वनअधिकारी व कर्मचारी यांना प्रशिक्षण देण्यात येते.
- या क्षेत्रातील तज्ज्ञ व्यक्तींकडून सर्वाना प्रात्यक्षिकांसह मार्गदर्शन करण्यात येते.
- वनांवरील अवलंबन कमी करण्याच्या दृष्टीने सबसिडीवर एलपीजी गॅस शेगडी व सिलेंडर पुरवठा केला जात आहे.
- परिक्षेत्र स्तरावर क्षेत्रीय अधिकारी व कर्मचारी यांचेमार्फत नियमित गस्त करण्यात येते.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात बलात्कार आणि शोषणाला बळी पडलेल्यांसाठी

पुनर्वसन योजनेच्या निर्णयाबाबत

(६९) * २७७३१ श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.अनिल भोसले, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.सतिश चव्हाण, अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय महिला व बाल कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बलात्कार व अॅसीड हल्ल्यातील पिडीत महिला, अत्याचार झालेल्या मुली/महिलांना मनोधैर्य योजनेंतर्गत मदत केली जाते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यात बलात्कार आणि शोषणाला बळी पडलेल्यांच्या पुनर्वसन योजनेची व्याप्ती वाढवून, सदर योजना पूर्वलक्षी प्रभावाने लागू करणेबाबत मा.उच्च न्यायालयाने निर्देश देऊनही शासनाने निर्णय घेतला नसल्याचे दिनांक १७ जून, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने निर्णय घेवून मनोधैर्य योजनेंतर्गत पिडीतांना मदत देण्यासाठी निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) होय.

(२) नाही.

रिट याचिका क्र.२१६५/२०१४, जलील अहमद शेख विरुद्ध महाराष्ट्र शासन व इतर आणि रिट याचिका क्र.३१२३/२०१५, उषादेवी मिस्त्रीलाल यादव विरुद्ध महाराष्ट्र शासन व इतर, आणि रिट याचिका क्र.९६२/२०१६, दौलतबी मोहम्मद हुसेन खान व इतर विरुद्ध महाराष्ट्र शासन व इतर या प्रकरणांमध्ये मा.उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी वेळोवेळी दिलेल्या निर्देशांनुसार "महाराष्ट्रात बळी पडलेल्या व्यक्तींकरीता नुकसान भरपाई योजना, २०१४" यामध्ये समुचित सुधारणा करण्याच्या प्रस्तावास राज्य मंत्रिमंडळाने दिनांक ५/३/२०१७ रोजी मान्यता दिली आहे आणि त्या अनुसार अधिसूचना काढणेबाबत गृह विभागाकडून आवश्यक कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(३) नाही.

मनोधैर्य योजनेतर्गत पिडीतांना मदत देण्यासाठी सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षात मूळ अर्थसंकल्पीय तरतूदीव्यतिरिक्त आकस्मिकता निधीतून अग्रिम घेऊन एकंदरीत ४३.५५ कोटी इतका निधी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

सिरसोली (ता.तेल्हारा, जि.अकोला) येथे लोकसहभागातून जलयुक्त शिवार योजना नियोजनाअभावी प्रलंबित राहिल्याबाबत

(७०) * २९२४२ प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय जलसंधारण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सिरसोली (ता.तेल्हारा, जि.अकोला) या गावामध्ये लोकसहभागातून राबविण्यात आलेली जलयुक्त शिवार योजना योग्य नियोजनाअभावी प्रलंबित असल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, गावातून वाहणाऱ्या विद्रुपा नदीचे रुंदीकरण करून कोल्हापुरी बंधारा व वनराई बंधारा प्रस्तावित होता, परंतु मुरुम व खडक उपलब्ध न झाल्याने बंधारा झाला नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, जलयुक्त शिवाराची कामे योग्यरितीने व नियोजनबद्ध न केल्याने हे गाव दुष्काळग्रस्त व टँकरयुक्त बनले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून जलयुक्त शिवाराच्या कामात दुर्लक्ष करून शासकीय निधीचा योग्य वापर न करणाऱ्या अधिकारी व कर्मचाऱ्यांविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

प्रा. राम शिंदे : (१) हे खरे नाही.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

कार्यकारी अभियंता लघुसिंचन (जलसंधारण) विभाग यांनी सिरसोली गावात विद्रुपा नदीची पहाणी केली असता सदर भाग खारपाणपट्यात येत असून कठीण मुरुम अथवा खडक उपलब्ध नाही. त्यामुळे कोल्हापुरी पध्दतीच्या बंधाऱ्याकरिता आवश्यक भूस्तर उपलब्ध नसल्यामुळे कोल्हापुरी बंधारा प्रस्तावित करण्यात आलेला नाही.

(३) हे खरे नाही.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्याचा महसूल बुडू नये यासाठी करावयाची कार्यवाही

(७१) * २७८४९ श्री.शरद रणपिसे : सन्माननीय वित्त मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वस्तू आणि सेवा कराच्या (जीएसटी) कायद्यामध्ये राज्याची व्याख्या करताना समुद्र किनाऱ्यापासून १२ सागरी मैलांची सीमा (नॉटिकल माइल्स पर्यंतची म्हणजे सुमारे २२.२ कि.मी. प्रादेशिक समुद्रिक सीमा) (टेरिटोरियल वॉटर) राज्यांकडून केंद्र शासनाच्या अखत्यारीत आणण्याचा केंद्र शासनाचा प्रस्ताव असून भविष्यात जीएसटीमध्ये इंधनाचा समावेश झाल्यास राज्याला प्रतिवर्ष सुमारे एक हजार कोटी रुपयांच्या महसूलास मुकावे लागणार आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणता निर्णय घेतला आहे व राज्याचा महसूल बुडू नये यासाठी कोणती कार्यवाही करण्यात आली आहे वा येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार : (१) हे खरे नाही.

वस्तू व सेवा कर कौन्सिलच्या दिनांक १६ जानेवारी, २०१७ रोजी झालेल्या बैठकीमध्ये १२ सागरी मैलापर्यंतची सीमा केंद्र शासनाच्या अखत्यारीत असली तरी त्या सीमेपर्यंत होणाऱ्या व्यवहारावर केंद्र शासन राज्य शासनास कर गोळा करण्याचा अधिकार प्रदान करेल असा निर्णय घेण्यात आला आहे.

(२) लागू नाही.

(३) लागू नाही.

**मुंबईतील गोकुळदास तेजपाल (जी.टी.) रुग्णालयातील शवागृहातील
 वातानुकूलित यंत्रणा दुरुस्त करण्याबाबत**

(७२) * २९८२१ श्री.हेमंत टकले, अॅड.जयदेव गायकवाड, श्रीमती विद्या चव्हाण, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.किरण पावसकर, श्री.अनिल भोसले, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.विक्रम काळे, श्री.सतिश चव्हाण : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईतील गोकुळदास तेजपाल (जी.टी.) रुग्णालयातील शवागृह वातानुकूलित यंत्रणा नादुरुस्त झाल्याने दिनांक २५ मे, २०१६ रोजीपासून बंद आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर शवागृह बंद असल्याने रेल्वे अपघातातील मृतदेह व इतर मृतदेह ठेवण्यासाठी गैरसोय निर्माण झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.गिरीष महाजन : (१) हे खरे आहे.

(२) रेल्वे अपघातातील व इतर मृतदेह पोलीस रुग्णालय व सर ज.जी.समुह रुग्णालयात ठेवण्यात येत असल्याने गैरसोय निर्माण झालेली नाही.

(३) गोकुळदास तेजपाल (जी.टी.) रुग्णालयातील शवागृहात वातानुकूलित यंत्रणा नव्याने बसविण्याच्या कामास प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात आली असून त्यानुषंगाने नवीन यंत्रणा प्रस्थापित करण्यासंदर्भात कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई येथील परिचर्या शिक्षण संस्थेत गैरव्यवहार झाल्याबाबत

(७३) * २७६१७ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.नरेंद्र पाटील : सन्माननीय वैद्यकीय शिक्षण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई येथील परिचर्या शिक्षण संस्थेत खरेदीमध्ये लाखो रूपयांचा गैरव्यवहार झाल्याचे माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, वैद्यकीय शिक्षण संचालनालय, मुंबई यांनी दिनांक १३ ऑक्टोबर, २०१६ रोजी सदर संस्थेच्या तत्कालीन प्राचार्य यांची विभागीय चौकशी करून त्यांच्याविरुद्ध कायदेशीर कारवाई करण्याबाबत वैद्यकीय शिक्षण विभागास कळविले होते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर चौकशीचा अहवाल ३ महिन्यांपूर्वी शासनास प्राप्त होऊनही दोषींवर कोणतीही कारवाई करण्यात आलेली नसून संबंधितांवर तात्काळ कारवाई करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन : (१) होय.

(२) परिचर्या शिक्षण संस्था, मुंबई येथील गैरव्यवहाराप्रकरणी उचित कार्यवाही करण्याबाबत लोकप्रतिनिधीनी केलेल्या तक्रारीनुसार सहाय्यक संचालक (लेखा) यांच्या मार्गदर्शनाखाली तीन सदस्यीय पथक गठीत करून मागील तीन आर्थिक वर्षातील अंतर्गत लेखा परिक्षण करून अहवाल दिनांक २०/६/२०१६ च्या पत्रान्वये शासनास सादर केलेला आहे. सदर अहवालातील आक्षेप हे गंभीर स्वरूपाचे, वित्तीय नियमांचा भंग, संस्थाप्रमुखास देण्यात आलेल्या अधिकारांचे उल्लंघन, अधिकार मर्यादा ओलांडून खरेदी, संचालनालयाची व शासनाची मान्यता न घेणे इत्यादीचे आहे. संबंधितांविरुद्ध प्रकरणाची मुद्देनिहाय पडताळणी करून विभागीय चौकशी सुरु करण्याचा प्रस्ताव प्रस्तावित करण्यात येत आहे.

(३) कार्यवाही चालू आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :

मुंबई.

उत्तमसिंग चव्हाण

सचिव,

महाराष्ट्र विधानपरिषद

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर करण्यात आली आहे.

मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.